

## Kamer der Volksvertegenwoordigers

## Chambre des Représentants

26 JANUARI 1954.

26 JANVIER 1954.

### BEGROTING VAN PENSIOENEN

voor het dienstjaar 1954.

### BUDGET DES PENSIONS

pour l'exercice 1954.

#### VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE  
VOOR DE FINANCIËN (1), UITGEBRACHT  
DOOR DE HEER MEYERS.

#### RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION  
DES FINANCES (1)  
PAR M. MEYERS.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN.

MESDAMES, MESSIEURS.

#### I. — ONTLEDING VAN DE BEGROTING.

#### I. — ANALYSE DU BUDGET.

Het ontwerp van begroting van Pensioenen voor het dienstjaar 1954 bedraagt 10.570.702.000 frank, verdeeld als volgt :

|                                                                                                                          |               |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| — Burgerlijke, kerkelijke en militaire pensioenen van de vredestd. ... .. fr.                                            | 2.079.000.000 |
| — Militaire ancienniteitspensioenen die een aan de oorlogen van 1914-18 en 1940-45 te wijten bestanddeel behelzen ... .. | 1.289.730.000 |
| — Oorlogspensioenen ... ..                                                                                               | 3.475.806.000 |
| — Ouderdomspensioenen ... ..                                                                                             | 3.572.201.000 |
| — Allerlei ... ..                                                                                                        | 153.965.000   |

Totaal ... .. fr. 10.570.702.000

Bij de bespreking van de begrotingen van pensioenen voor de vorige dienstjaren, hebben sommige leden, zowel van de Senaat als van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, herhaaldelijk uiting gegeven aan hun bezorgdheid over de voortdurende stijging van de voor de begrotingen van pensioenen aangevraagde kredieten. Dit jaar hebben verscheidene leden van de Commissie hun opmerkingen

Le projet de budget des Pensions pour l'exercice 1954 s'élève à 10.570.702.000 francs se décomposant comme suit :

|                                                                                                        |               |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| — Pensions civiles, ecclésiastiques et militaires du temps de paix ... .. fr.                          | 2.079.000.000 |
| — Pensions militaires d'ancienneté contenant un élément dérivant des guerres 1914-18 et 1940-45 ... .. | 1.289.730.000 |
| — Pensions de guerre ... ..                                                                            | 3.475.806.000 |
| — Pensions de vieillesse ... ..                                                                        | 3.572.201.000 |
| — Divers ... ..                                                                                        | 153.965.000   |

Total ... .. fr. 10.570.702.000

Lors de la discussion des budgets des pensions des années antérieures, des membres tant du Sénat que de la Chambre des Représentants, ont manifesté à différentes reprises leur inquiétude au sujet de la progression continue des crédits sollicités aux budgets des pensions. Plusieurs commissaires ont, cette année, renouvelé leurs remarques et ont prié le Gouvernement de repenser le problème du

(1) Samenstelling van de Commissie : de heren Van Belle, voorzitter; Couplet, De Saeger, Discry, Eeckman, Eyskens, Fimmers, Lamalle, Meyers, Oblin, Parisis, Philippart, Scheyven. — De Sweemer, Detiège, Embise, Fiévet, Martel, Merlot, Paque, Soudan, Tielemans. — Liebaert, Masquelier.

Zie :

4-III : Begroting.  
85 : Amendementen.

(1) Composition de la Commission : MM. Van Belle, président; Couplet, De Saeger, Discry, Eeckman, Eyskens, Fimmers, Lamalle, Meyers, Oblin, Parisis, Philippart, Scheyven. — De Sweemer, Detiège, Embise, Fiévet, Martel, Merlot, Paque, Soudan, Tielemans. — Liebaert, Masquelier.

Voir :

4-III : Budget.  
85 : Amendements.

herhaald en de Regering verzocht het vraagstuk van het pensioenstelsel in ons land, in het belang van de gepensioneerden zelf, te herzien.

Indien men het bedrag van de voor het dienstjaar 1954 aangevraagde kredieten (10.570.702.000 frank) vergelijkt met het bedrag van de voor de begroting van pensioenen voor het dienstjaar 1953 toegekende kredieten (10 miljard 464.754.000 frank), dan blijkt daaruit slechts een vermeerdering van  $\pm 100$  miljoen. Men moet echter veeleer de tijdens de vorige dienstjaren werkelijk gedane uitgaven onder ogen nemen om zich nauwkeurig rekenschap te geven van de voortdurende verzwaring van de last der pensioenen.

Aan de hand van de in de onderstaande tabel opgenomen cijfers stelt men, inderdaad, vast dat de voor de pensioenbegrotingen aangevraagde kredieten ieder jaar ruimschoots overschreden worden en dat zij het voorwerp van een aanvraag tot bijkredieten moeten uitmaken.

| Dienstjaar      | In de begrotingen<br>aangevraagde<br>kredieten | Werkelijke<br>uitgaven |
|-----------------|------------------------------------------------|------------------------|
| 1949 ... .. fr. | 8.597.000.000                                  | 8.874.732.515          |
| 1950 ... ..     | 9.233.000.000                                  | 8.799.680.285          |
| 1951 ... ..     | 9.759.000.000                                  | 10.360.252.865         |
| 1952 ... ..     | 10.395.169.300                                 | 10.705.403.214         |
| 1953 ... ..     | 10.464.754.000                                 | 10.886.148.598         |
| 1954 ... ..     | 10.570.720.000                                 |                        |

Wij stellen vast dat de werkelijke uitgaven welke door de Staat voor de pensioenen worden ten laste genomen op drie jaar tijd met meer dan 2 miljard zijn gestegen, en men mag aannemen dat de uitgaven in de komende jaren nog zullen aangroeien, wanneer men denkt aan de wetsontwerpen die bij het Parlement aanhangig zijn en die weldra door beide Kamers zullen worden goedgekeurd. Ten einde een idee te hebben van de ontwikkeling der uitgaven die ten bate van de verschillende categorieën gepensioneerden werden gedaan, voegt uw verslaggever bij het verslag een synoptisch overzicht van het aantal pensioenen, het bedrag der werkelijke uitgaven en van het aandeel der begunstigde categorieën voor de jaren 1949, 1950, 1951, 1952 en 1953.

Uit de inlichtingen welke door de bij dit verslag gevoegde tabel worden verstrekt kan men de belangwekkende gevolgtrekking maken, dat het aantal pensioenen ten laste van de Staat van 957.259 in 1946 gestegen is tot 1.158.964 in 1953, zegge een verhoging van meer dan 200.000 of 20 %. Bij dit aanzienlijk aantal pensioenen ten laste van de Staat moeten de pensioenen gevoegd worden die ten laste vallen van de gemeenten, de provinciën, de openbare besturen, de parastatale instellingen, de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, de Regie van Telegraaf en Telefoon, verschillende nationale en andere pensioenkasen, enz. Wanneer men de cijfers voor ogen neemt, hetzij van de jaarlijkse last der pensioenen, hetzij van het aantal verleende pensioenen, bestaat er zeker reden om bezorgd te zijn en geen onberaden beslissingen te nemen.

Die voortdurende stijging van de last der pensioenen kan gevaarlijk zijn voor de staatsfinanciën en de openbare besturen en dreigt zelfs de pensioenwetten in het gedrang te brengen. Die kwestie wekt opnieuw bezorgdheid bij de meeste leden van uw Commissie die tijdens de bespreking het woord hebben gevoerd.

Een commissielid is van mening dat men de moed moet hebben om opvallende misbruiken in zake toekenning van pensioenen uit te roeien, zowel voor de vervroegde pensioenen welke in sommige besturen of parastatale instellingen worden verleend als voor de invaliditeitspensioenen.

Sommigen willen de leeftijd der oppensioenstelling op

régime des pensions dans notre pays dans l'intérêt des pensionnés eux-mêmes.

Si l'on compare le montant des crédits sollicités pour l'exercice 1954 (10.570.702.000 fr.) avec le montant des crédits accordés pour le budget des pensions de 1953 (10.464.754.000 fr.) il n'y aurait qu'une augmentation de  $\pm 100$  millions, mais il importe plutôt de considérer les dépenses réellement faites pendant les exercices précédents pour se rendre compte exactement de la montée constante de la charge des pensions.

On constatera en effet, à la lumière des chiffres figurant dans le petit tableau ci-dessous, que les crédits sollicités aux budgets des pensions sont chaque année largement dépassés et doivent faire l'objet d'une demande de crédits supplémentaires.

| Exercice        | Crédits<br>sollicités<br>aux budgets | Dépenses<br>réelles |
|-----------------|--------------------------------------|---------------------|
| 1949 ... .. fr. | 8.597.000.000                        | 8.874.732.515       |
| 1950 ... ..     | 9.233.000.000                        | 8.799.680.285       |
| 1951 ... ..     | 9.759.000.000                        | 10.360.252.865      |
| 1952 ... ..     | 10.395.169.300                       | 10.705.403.214      |
| 1953 ... ..     | 10.464.754.000                       | 10.886.148.598      |
| 1954 ... ..     | 10.570.720.000                       |                     |

Nous voyons qu'en trois ans les dépenses réelles supportées par l'Etat pour les pensions ont progressé de plus de 2 milliards et il est permis de penser que les dépenses augmenteront encore durant les années à venir, quand on songe aux projets de loi, qui sont pendants au Parlement et seront bientôt approuvés par les deux Chambres. Afin de permettre de se faire une idée de l'évolution des dépenses faites en faveur des différentes catégories des pensionnés, votre rapporteur joint en annexe un tableau donnant un aperçu synoptique du nombre de pensions, du montant des dépenses réelles et de l'intervention des catégories bénéficiaires pour les années 1949, 1950, 1951, 1952 et 1953.

Il est intéressant de noter que suivant les renseignements figurant au tableau en annexe de ce rapport le nombre de pensions à charge de l'Etat a passé de 957.259 en 1946 à 1.158.964 en 1953, soit une augmentation de plus de 200.000 ou 20 %. A ce nombre impressionnant de pensions à charge de l'Etat il faut ajouter les pensions à charge des communes, provinces, autres administrations publiques, institutions parastatales, de la Société Nationale des Chemins de Fer, de la Régie des Télégraphes et Téléphones, des différentes caisses nationales ou autres de pensions, etc. Il est certain que quand on se base sur les chiffres, soit sur le montant de la charge annuelle des pensions, soit sur le nombre de pensions accordées, il y a lieu d'être inquiet et de ne pas se livrer à des décisions imprudentes.

Cette montée constante de la charge des pensions peut être dangereuse pour les finances de l'Etat et des administrations publiques et risque même de mettre en péril les lois sur les pensions elles-mêmes. Cette question préoccupe à nouveau la plupart des membres de votre Commission qui sont intervenus dans la discussion.

Un commissaire a estimé qu'il fallait avoir le courage d'éliminer les abus flagrants en matière d'octroi de pensions, qu'il s'agisse de pensions prématurées accordées dans certaines administrations ou institutions parastatales, ou qu'il s'agisse de pensions d'invalidité.

Certains songent de fixer l'âge de la mise à la retraite

60 jaar brengen. Dat zou, naar de mening van een commissielid, een grote vergissing zijn. De last der pensioenen die door de arbeidende massa wordt gedragen is reeds zeer zwaar. Indien men het aantal pensioengerechtigden verhoogt en derhalve de arbeidende massa vermindert, zullen de komende generaties onder de pensioenlast bezwijken, zal de huidige toestand nog verergeren en dreigt het gevaar dat onze ouden van dagen het nodige zullen moeten derven.

Sommige leden van de Commissie hebben nogmaals de kwestie van het emeritaat opgeworpen, dat aan de magistraten en aan zekere ambtenaars wordt verleend; zij kunnen niet aanvaarden dat deze personen een pensioen ontvangen, gelijk aan de gemiddelde wedde tijdens de laatste vijf jaren en bovendien vrijgesteld van de afhouding van 6 % voor het weduwen- en wezenfonds, zulks op een ogenblik waarop hun behoeften toch merkkelijk verminderen. Zeker, het emeritaat werd in 1867 voor de magistratuur ingevoerd met het oog op het beginsel der onafzetbaarheid, opgenomen in artikel 100 van de Grondwet; maar men kan daarbij de vraag stellen, of het billijk is aan een arbeider, die gans zijn leven hard gewroet heeft, een pensioen toe te kennen van 26.000 frank, terwijl er gevallen bekend zijn waarin na elf jaar dienst een pensioen werd verleend van zowat 300.000 frank. Dergelijke misbruiken moeten worden uitgeroeid, want zij doen gevoelens van wrok ontstaan. De door de Regering aangekondigde hervorming moet die laakbare toestanden voorgoed doen verdwijnen.

Een lid meent dat het onvoorzichtig is geweest, de pensioen leeftijd voor de vrouw in de wet op de arbeidspensioenen vast te stellen op 60 jaar, gezien de belangrijke financiële gevolgen van dergelijke bepaling; hij is verder van oordeel dat het gevaarlijk is, het bedrag van het pensioen afhankelijk te maken van de schommelingen van het indexcijfer, zoals gebeurd is voor de wedden, de lonen, enz... Het lid vreest dat de Staat die toenemende last niet zou kunnen dragen, indien het land een tijdperk van depressie moest tegemoet gaan. Verscheidene Commissieleden zijn echter de mening toegedaan, dat de gepensioneerden moeten worden beschermd tegen de wisselvalligheden van de valuta. Wie werkt, beschikt over wettelijke strijdmiddelen, maar de gepensioneerden zijn weerloos, en iedereen kent de ellendige toestand waarin sommige gepensioneerden verkeren. Enkele maanden geleden nog heeft de Minister van Financiën bijzondere maatregelen moeten nemen ten behoeve van de kleine rentetrekken bij de Spaar- en Lijfrentekas. Er dient niet alleen rekening gehouden met het financieel aspect van de kwestie, doch ook, en vooral, met het sociaal aspect.

Een commissielid merkt op, dat in het verslag voor 1952 van de Nationale Kas voor de ouderdoms- en weduwenrent-toeslagen en de wezentoelagen wordt vermeld, dat de Raad van Beheer van deze Kas een lening heeft moeten aangaan ten bedrage van 838.485.351 frank met het oog op de financiering van het gedeelte der uitgaven dat door de Staat wordt gedragen, en dat in dit bedrag zijn opgenomen: de sociale lasten voor 1951, zegge 410.101.099 frank, de sociale lasten voor 1952, zegge 419.427.098 frank en de interesten in 1952 betaald op de aangegane leningen, zegge 8.957.154 frank. Die procedure verdient geen aanbeveling; het is een nieuwe Rijksschuld.

Een lid is van oordeel dat de Regering in zake pensioenen een « deflatie-politiek » heeft gevoerd. Hij verwijt de Regering dat zij niets heeft gedaan voor de verplicht verzekerden, dat zij voor de vrij verzekerden slechts een zeer betwist wetsontwerp heeft ingediend, dat zij aan het personeel van de Rijksdiensten, van de openbare besturen en van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen het pensioen niet heeft verleend waarop het recht had, dat zij niet genoeg heeft gedaan voor de burgerlijke en militaire oorlogsslachtoffers. De politiek van de Regering ten opzichte van de gepensioneerden is een volledige mislukking geweest, verklaarde hij.

à 60 ans. Ce serait, selon un commissaire, une erreur monumentale. La charge des pensions à supporter par la masse productive est déjà très lourde. Si on augmente le nombre des bénéficiaires d'une pension et que par conséquent la masse travailleuse diminue, les générations montantes seront écrasées sous la charge des pensions, la situation actuelle sera encore aggravée et on risque de faire en sorte que nos vieillards manquent du nécessaire.

Certains commissaires sont revenus sur la question de l'éméritat accordé aux magistrats et à certains fonctionnaires et ont déclaré ne pouvoir admettre que ceux-ci jouissent d'une pension égale à la moyenne du traitement des cinq dernières années avec en outre la suppression des 6 % retenus pour le fonds des veuves et des orphelins, au moment où leurs besoins ont largement diminué. Certes, l'éméritat fut institué en 1867 pour la magistrature en vertu du principe de l'inamovibilité figurant à l'article 100 de la Constitution, mais on peut se demander s'il est équitable de voir accorder aux ouvriers, qui ont travaillé leur vie durant, une pension de 26.000 francs, tandis que des cas sont connus où après onze ans de carrière une pension de près de 300.000 francs a été accordée. C'est contre de telles situations abusives que des mesures doivent être prises, car cela crée de la rancœur. La réforme que le Gouvernement annonce, doit rendre de telles situations impossibles.

Un commissaire croit qu'il a été imprudent de fixer l'âge de la mise à la pension de la femme à 60 ans dans la loi relative à la pension des ouvriers à cause de la répercussion financière importante d'une telle disposition; il estime également qu'il est très dangereux de rattacher le montant de la pension à l'évolution de l'index comme il fut fait pour les traitements, les salaires, etc. Ce membre craint que l'Etat ne puisse supporter ces charges croissantes si le pays devait traverser une période de dépression. Plusieurs commissaires ont cependant estimé qu'il fallait mettre les pensionnés à l'abri des vicissitudes monétaires. Celui qui travaille a les moyens de lutte légaux, mais les pensionnés sont sans défense et tout le monde connaît la situation malheureuse de certains pensionnés. Le Ministre des Finances a dû, il y a quelques mois, prendre des mesures spéciales pour aider les petits rentiers de la Caisse d'Epargne. Il faut voir non seulement l'aspect financier, mais également et surtout l'aspect social du problème.

Un commissaire a fait remarquer qu'il a constaté dans le rapport pour 1952 de la Caisse Nationale des Majorations de Rentes de Vieillesse et de Veuves et des Allocations d'orphelins que le Conseil d'administration de cette caisse a dû emprunter 838.485.351 francs pour financer la partie des dépenses à supporter par l'Etat et que dans ce montant figurent les charges sociales de 1951, soit 410.101.099 francs, les charges de 1952, soit 419.427.098 francs et les intérêts payés en 1952 sur les emprunts engagés, soit 8.957.154 francs. Cette procédure n'est pas recommandable; c'est une nouvelle dette publique.

Un commissaire estime que le Gouvernement a suivi en matière de pensions une politique de « déflation ». Il accuse le Gouvernement de n'avoir rien fait pour les assurés obligatoires, de n'avoir déposé pour les assurés libres qu'un projet de loi très discuté, de n'avoir pas accordé aux agents de l'Etat, des administrations publiques, de la Société Nationale des Chemins de fer, la pension à laquelle ils ont droit, de ne pas avoir donné satisfaction aux victimes civiles et militaires de la guerre. La politique du Gouvernement à l'égard des pensionnés a été une faillite, déclara-t-il.

Een ander lid komt op tegen die manier om de zaken voor te stellen. Het is inderdaad bevreemdend, te horen beweren dat de Regering in zake pensioenen een politiek van sociale achteruitgang of van pauze heeft gehuldigd, terwijl toch kan worden vastgesteld dat de kredieten, verleend aan de verschillende categorieën gepensioneerden, in vier jaar tijd met 2 milliard zijn vermeerderd. De Regering heeft op zich genomen de gewone begroting te verzwaren, niet zozeer om te beschikken over kredieten die voor de landsverdediging noodzakelijk zijn, dan wel om de sociale uitgaven in aanzienlijke mate te doen toenemen. Wanneer de Regering echter vraagt, het amendement te verwerpen waarbij de begroting van pensioenen met 1.200 miljoen wordt vermeerderd, wenst zij het land te behoeden voor een buitensporige uitgave en voor zekere onvoorzichtige beslissingen, die in een verkiezingsatmosfeer worden voorgesteld. Wie er niet om geeft dat het land financieel te gronde wordt gericht, kan zonder bezwaar alle wetten tot perequatie en tot koppeling aan het indexcijfer goedkeuren. Met 's Lands welzijn voor ogen kunnen de Regering en het Parlement echter onmogelijk de toekomst van het land met een hypotheek bezwaren. Het lid vraagt aan uw Commissie, of de sociale vooruitgang beter zou zijn gediend met een vermeerdering van de sociale tussenkomsten en bijgevolg ook van de belastingen, die toch steeds worden gedragen door de productieve bevolgingsklassen en dus voor een groot deel door de arbeidersklasse. Men kan niet in der eeuwigheid blijven geven. Wij moeten de productiviteit doen toenemen, en aldus streven naar een verhoging van de lonen; tevens moet aan de dynamische elementen de gelegenheid worden geboden om zekere risico's te dragen; er moet in onze samenleving een frisse, jonge geest heersen. Het welzijn van de arbeidersklasse moet worden bevorderd, maar zulks betekent gezins dat de steriele uitgaven van de Staat steeds weer moeten worden opgedreven.

Bedoeld lid is overigens van oordeel, dat het wenselijk is de koopkracht van het pensioen te waarborgen, door het bedrag er van te koppelen aan het indexcijfer, op voorwaarde natuurlijk dat zulks in beide richtingen geldt en dat het bedrag van het pensioen wordt verminderd wanneer het indexcijfer daalt. Wanneer die beginselen niet worden aanvaard, is elk financieel evenwicht onmogelijk.

## II. — PENSIOENEN VAN HET RIJKSPERSONEEL.

In de loop van de bespreking aangaande de Begroting van Pensioenen, deelde de Eerste-Minister mede dat de Regering onverwijld een wetsontwerp zou indienen, waarbij het bedrag van het pensioen der leden van het Rijkspersoneel wordt verhoogd en waarbij hun pensioenstelsel wordt hervormd.

### A) Voorgeschiedenis.

De wet houdende regeling van het pensioen der leden van het Rijkspersoneel is meer dan honderd jaar oud; zij dagteekent van 21 Juli 1844, en werd herhaaldelijk gewijzigd.

De noodzakelijkheid van een hervorming werd in de periode tussen beide oorlogen geleidelijk sterker aangevoeld, ingevolge de voortdurende stijging van de pensioenlast.

Terwijl de *burgerlijke* rustpensioenen (de overlevingspensioenen niet inbegrepen) in 1926 een bedrag van 111 miljoen bereikten, in 1927 311 miljoen, in 1935 349 miljoen en in 1939 500 miljoen, belopen de kredieten, uitgetrokken op de begroting van pensioenen voor 1954, zoals we hebben gezien in de inleiding tot dit verslag, 2.079 miljoen, zegge coëfficiënt 4.

Un autre commissaire a protesté contre cette façon de voir. Il est en effet étrange d'entendre déclarer que le Gouvernement a suivi une politique de régression sociale ou de pause en matière de pensions, quand on constate une augmentation fondamentale des dépenses, soit 2 milliards en 4 ans, des crédits accordés aux différentes catégories de pensionnés. Le Gouvernement a pris la responsabilité d'augmenter les budgets ordinaires non pas tant avec des crédits nécessaires pour la défense du pays, mais pour effectuer des dépenses sociales et cela d'une façon considérable. Cependant quand le Gouvernement demande de rejeter l'amendement qui tend à augmenter le budget des pensions de 1.200 millions, il protège le pays contre une dépense folle, contre certaines imprudences que l'on propose avant les élections. On peut voter toutes les lois de péréquation et de rattachement à l'index quand on se désintéresse de la situation financière de l'Etat. Conscients du bien-être de la nation, le Gouvernement ou le Parlement ne peuvent hypothéquer l'avenir du pays. Le même membre a demandé à votre Commission si le progrès social serait mieux servi en augmentant les interventions sociales et dès lors les impôts, qui sont toujours à charge des classes productives et dès lors en grande partie à charge de la classe ouvrière. On ne peut continuer à donner indéfiniment. Il faut augmenter la productivité et par ce moyen tendre à augmenter les salaires et donner aux éléments dynamiques l'occasion de prendre certains risques; il faut vivre dans une société jeune, il faut augmenter le bien-être de la classe ouvrière, mais cela ne veut nullement dire qu'il faille indéfiniment augmenter les dépenses stériles de l'Etat.

Le membre en question estime également qu'il serait souhaitable de garantir le pouvoir d'achat de la pension en rattachant son taux à l'index, pour autant certes que le mouvement se fasse dans les deux sens et que le taux de la pension baisse quand l'index descend. Si on n'accepte pas ce principe, aucun équilibre financier ne peut être maintenu.

## II. — PENSIONS DES AGENTS DE L'ETAT.

Au cours de la discussion du Budget des Pensions, le Premier Ministre a annoncé que le Gouvernement allait déposer incessamment un projet de loi augmentant le montant et réformant le régime de la pension des agents de l'Etat.

### A) Rétroactes.

La loi, qui règle la pension des agents de l'Etat est plus que centenaire, elle date du 21 juillet 1844 et fut modifiée à de multiples reprises.

La nécessité d'une réforme est apparue pendant l'entre-deux guerres, sous l'effet de l'aggravation des charges en matière de pensions.

Si les pensions *civiles* de retraite (à l'exclusion des pensions de survie) atteignaient en 1926, 111 millions, en 1927, 311 millions, en 1935, 349 millions, en 1939, 500 millions, les crédits prévus au budget des pensions pour 1954 s'élèvent ainsi que nous l'avons vu dans l'introduction de ce rapport, à 2.079 millions, soit le coefficient 4.

De heren François en Basyn werden bij Koninklijk besluit van 31 Maart 1938 gelast de hervorming van het stelsel der burgerlijke pensioenen ten laste van de Staat in te studeren. Zij hebben het vraagstuk grondig onderzocht en op 8 Mei 1939 hun verslag ingediend, dat een honderdtal bladzijden beslaat. Het is een merkwaardig werk.

Na de oorlog werden er ontwerpen uitgewerkt door het Ministerie van Begroting en de heer Minister Merlot trok zich de kwestie aan.

In Maart 1950 schreef de heer Coppé in zijn verslag over de begroting van pensioenen voor het dienstjaar 1950 (Stuk Kamer, n° 304, zittingsjaar 1949-1950): « Een lid van de minderheid (toenmaals de B. S. P.) heeft daarbij verklaard dat terzake geen oplossing van meerderheid tegen minderheid mogelijk, noch wenselijk was, daar dat, integendeel, alleen een beperkte commissie, waarin meerderheid en minderheid vertegenwoordigd zouden zijn, een oplossing zou kunnen voorbereiden. Dit voorstel heeft dadelijk de instemming van de Minister (te dien tijde de heer Liebaert) en van de vertegenwoordigers der meerderheid (C. V. P. en Liberalen) bekomen. Uw Commissie hoopt dan ook dat deze werkzaamheden spoedig zullen aangevat worden. »

Toen hij Minister van Financiën was, heeft de heer Van Houtte die suggestie overgenomen en een gemengde commissie (K. B. van 10 Februari 1952) opgericht, doch alleen de C. V. P. en de liberale parlementsleden hebben de vergaderingen bijgewoond.

Het is uit de werkzaamheden van deze gemengde Commissie, dat een eerste wetsontwerp gesproken is dat aan de Raad van State voorgelegd werd. Het betreft een standaard-wetsontwerp met betrekking tot de pensioenen der burgerlijke Rijksambtenaren en -beambten en hun rechthebbers. Daar de andere categorieën personen (militairen, onderwijzend personeel, enz.) aanspraak kunnen maken op een rust- of op een overlevingspensioen, zullen zij het voorwerp uitmaken van afzonderlijke wetsontwerpen welke zullen steunen op de beginselen in het standaard-wetsontwerp vervat.

Het wetsontwerp beoogt :

- A) Een hervorming van het stelsel der burgerlijke pensioenen;
- B) Een perequatie.

Het geldt twee afzonderlijke aangelegenheden, doch de oplossing er van moet gelijktijdig intreden.

A) *Hervorming* : Niemand zal ontkennen dat het ogenblik gekomen is om een meer dan honderdjarige wet aan te passen, dat het nodig is de tot een misbruik uitgroeïende uitbreiding van het aantal vervroegde pensioenen te verhelpen, alsook het vraagstuk der cumulatie en dit betreffende de fictieve ancienniteitslagen (paradoxe toestand van de Rijkswachter die bij de berekening van zijn pensioen een aantal dienstjaren kon laten gelden dat meer bedroeg dan zijn werkelijke leeftijd).

B) *Perequatie* : De evolutie der weddeschalen heeft steeds, met een min of meer aanzienlijke vertraging, een overeenstemmende perequatie van de pensioenen ten gevolge gehad.

De herziening der weddeschalen op 1 Januari 1946 werd echter niet gevolgd door een overeenstemmende herziening der pensioenen. De heer Minister Merlot had terecht het vraagstuk van de perequatie der pensioenen vastgekoppeld met de hervorming der pensioenen. Hij heeft geen resultaat bereikt. Inmiddels werden forfaitaire en overgangsmatregelen getroffen die onder de gepensioneerden, die op

MM. François et Basyn furent mandatés par l'arrêté royal du 31 mars 1938 pour étudier la réforme des pensions civiles à charge de l'Etat. Ils se sont livrés à de patientes études et ont déposé leur rapport d'une centaine de pages le 8 mai 1939. C'est un travail remarquable.

Après la guerre des projets furent élaborés par le Ministère du Budget et M. le Ministre Merlot se préoccupa de la question.

En mars 1950, M. Coppé nota dans son rapport sur le budget des pensions pour l'exercice 1950 (doc. Chambre 304 - session 1949-1950) : « Un membre de la minorité (P. S. B. à l'époque) a déclaré à ce sujet qu'en la matière une solution de majorité contre minorité n'était ni possible, ni souhaitable, mais au contraire, que seule une commission restreinte, où seraient représentées majorité et minorité serait capable de préparer une saine solution. Cette proposition a immédiatement reçu l'assentiment du Ministre (à l'époque M. Liebaert) ainsi que des représentants de la majorité (P. S. C. et libéraux). Aussi votre commission espère-t-elle que ces travaux pourront être rapidement entrepris. »

M. Van Houtte, lorsqu'il était Ministre des Finances, a repris cette suggestion et a créé une commission mixte (A. R. du 10 janvier 1952), mais seuls les membres parlementaires P. S. C. et libéraux sont venus aux réunions.

C'est des travaux de cette commission mixte qu'est issu un premier projet de loi, qui a été soumis au Conseil d'Etat. Il s'agit d'un projet de loi standard relatif aux pensions des fonctionnaires et employés civils de l'Etat et de leurs ayants droit. Les autres catégories de personnes (militaires, personnel enseignant, etc.) pouvant prétendre à une pension de retraite ou de survie feront l'objet de projets distincts s'inspirant des principes insérés dans le projet standard.

Le projet de loi tend :

- A) A une réforme du régime des pensions civiles.
- B) A une péréquation.

Les deux questions sont distinctes mais la solution doit être concomitante.

A) *Réforme* : Personne ne niera qu'il était opportun d'adapter une loi plus que centenaire et qu'il était nécessaire de porter remède à l'extension abusive du nombre de pensions prématurées, à la question des cumuls, à la question des bonifications d'ancienneté fictive (situation paradoxale du gendarme qui pouvait supporter, pour le calcul de sa pension, un nombre d'années de service supérieur à son âge réel).

B) *Péréquation* : L'évolution des barèmes de traitements a toujours entraîné après elle, avec un décalage plus ou moins grand, une péréquation correspondante des pensions.

La révision des barèmes des traitements du 1<sup>er</sup> janvier 1946 n'a toutefois pas été suivie d'une révision correspondante des pensions. M. le Ministre Merlot avait lié, avec raison, la question de la péréquation des pensions à celle de la réforme des pensions. Il n'a pu aboutir. Entretemps furent prises des mesures forfaitaires et transitoires, qui avaient créé entre pensionnés mis à la retraite à des

verschillende data's op rust werden gesteld, soms zeer aanzienlijke weddeverschillen hebben veroorzaakt.

Toen de heer Van Houtte Minister van Financiën is geworden, werden de pensioenen berekend op grondslag van de gemiddelde wedde der laatste 5 jaren, met uitsluiting van de wedden van na 30 Juni 1948.

Bij de wet van 14 Juli 1951, werd een eerste stap gedaan in de zin van de perekwatie. Bij deze wet wordt aan allen het recht op een basiswedde verzekerd, vastgesteld volgens de op 30 Juni 1948 geldende weddeschalen + 5 % + een vast bedrag van 6.240 frank.

De tweede stap naar de perekwatie wordt voorzien bij het wetsontwerp dat zal worden neergelegd samen met dit betreffende de hervorming van het stelsel.

Uw verslaggever geeft hieronder de hoofdbeginselen weer die ten grondslag liggen aan het wetsontwerp; dit laatste zal door uwe Commissie binnen enkele weken volledig moeten onderzocht worden.

1°) Recht op het pensioen vanaf 65 jaar, 60 jaar voor het vrouwelijk personeel.

2°) Het bedrag van het pensioen wordt berekend :

- a) in functie van de gemiddelde wedde van de laatste twee jaren (in plaats van vijf);
- b) in functie van het aantal dienstjaren :

— Sedentaire diensten : 1,5 % voor de eerste 20 jaren en verder 2 % in plaats van een eenvormige coëfficiënt van 1/60 of 1,666 %.

Het maximum (75 %) zal kunnen bereikt worden na 42 jaar 1/2 in plaats van 45 jaar, zoals thans.

— Actieve diensten : 1,8 % voor de eerste 20 jaren en 2,4 % voor de volgende, in plaats van het eenvormige coëfficiënt 1/50 of 2 %; het maximum (75 %) zal kunnen bereikt worden na 36 jaar 1/4 in plaats van 37 1/2.

— De diensten zullen gerekend worden vanaf 18 jaar in plaats van 19 jaar, zoals thans.

— Tijdsbonificaties (militaire dienst in oorlogstijd, gewapend verzet, verzet door de sluikpers, inlichtings- en actiediensten, enz.).

3°) Maximum van het pensioen : 75 % van de basiswedde, doch verlaging van het maximum ten belope van 1 % per ontbrekend jaar.

4°) Minimum van het pensioen : 30 % van de basiswedde (thans bestaat er geen minimum).

5°) Pensioen van de ontslagnemenden of ontslagenen : zij zullen op 65 jaar recht hebben op een pensioen, doch met een voor de helft verminderd bedrag van hetgeen zij op 65 jaar zouden gehad hebben, rekening gehouden met de dienstjaren.

6° Cumulatie : De huidige regelen zullen verscherpt worden. Cumulatie zal worden geduld binnen de grenzen van de aan de graad van de gepensioneerde verbonden maximum-activiteitswedde. De gepensioneerde zal dus, benevens zijn pensioen, het verschil tussen het maximum van zijn weddeschaal en het bedrag van het pensioen mogen trekken.

7°) Vervroegd pensioen : Ten einde de aanvragen om vervroegd pensioen uit te schakelen zal men de betrokkene gedurende 5 jaar doen onderzoeken, men zal hem ook in een ander ambt kunnen aanstellen. Wie een vervroegd pensioen aanvraagt zal gedurende 5 jaar een aan het pensioen gelijk wachtgeld ontvangen, doch gedurende die tijd geregeld een geneeskundig onderzoek ondergaan.

dates différentes, des différences de traitement parfois très considérables.

Au moment où M. Van Houtte devint Ministre des Finances, les pensions étaient calculées sur la base du traitement moyen des 5 dernières années avec exclusion des traitements postérieurs au 30 juin 1948.

Par la loi du 14 juillet 1951 une première étape fut faite vers la péréquation. Cette loi assure à tous les bénéficiaires du traitement de base établi d'après les barèmes en vigueur au 30 juin 1948 + 5 % + une constante de 6.240 francs.

La deuxième étape vers la péréquation est prévue dans le projet de loi, qui sera déposé, en même temps que la réforme du régime.

Votre rapporteur donne ci-après les grands principes qui sont à la base du projet; celui-ci devra être examiné dans ses détails par votre commission dans quelques semaines.

1°) Droit à la pension à partir de 65 ans, 60 ans pour le personnel féminin.

2°) Le montant de la pension est calculé :

- a) en fonction du traitement moyen des deux dernières années (au lieu de cinq);
- b) en fonction du nombre d'années de service.

— Services sédentaires : 1,5 % pour les 20 premières années et 2 % ou au delà, au lieu du coefficient uniforme de 1/60 ou 1,666 %.

Le maximum (75 %) pourra être atteint après 42 ans 1/2 au lieu de 45 ans actuellement.

— Services actifs : 1,8 % pour les 20 premières années et 2,4 % pour les suivantes, au lieu du coefficient uniforme de 1/50 ou 2 %; le maximum (75 %) pourra être atteint après 36 ans 1/4 au lieu de 37 1/2.

— Les services seront comptés à partir de 18 ans au lieu de 19 ans actuellement.

— Bonifications de temps (services militaires de guerre, résistance armée, résistance par la presse clandestine, service de renseignements et d'action, etc.).

3°) Maximum de la pension : 75 % du traitement de base mais réduction du plafond à concurrence de 1 % par année manquante.

4°) Minimum de pension : 30 % du traitement de base (actuellement il n'y a aucun minimum utile).

5°) Pension des démissionnaires ou révoqués : ils auront droit à 65 ans à une pension mais à un taux réduit à la moitié de ce qu'ils auraient eu à 65 ans en tenant compte des années de service.

6°) Cumul : Les règles actuelles seront renforcées. On tolérera le cumul dans la limite du traitement maximum d'activité afférent au grade du pensionné. Le pensionné pourra donc toucher, en plus de sa pension, la différence entre le maximum de son barème et le montant de la pension.

7°) Pension prématurée : Pour écarter les demandes de pensions prématurées on fera examiner l'agent pendant 5 ans, on pourra également l'employer à une autre fonction. Celui qui demandera une pension prématurée recevra pendant 5 ans un traitement d'attente égal à la pension, mais il subira périodiquement un examen médical pendant cette durée de 5 ans.

8°) Recht op een uitkering, dat verleend wordt aan de vrouw die met een gepensioneerde huwt en weduwe wordt, mits voldaan wordt aan sommige voorwaarden inzake de duur van het huwelijk.

De leden van uw Commissie hebben de wens geuit dat het ontwerp zo spoedig mogelijk zou worden ingediend, opdat het vóór de ontbinding door beide Kamers zou worden goedgekeurd.

Verscheidene vragen werden aan de Eerste-Minister gesteld. De antwoorden zullen, ter vermindering van herhaling, worden opgenomen in het verslag, dat in naam van uw Commissie bij de behandeling van het wetsontwerp zal worden ingediend.

### III. — WAT VOOR DE GEPENSIONNEERDEN WERD GEDAAN.

Daar een lid bij de bespreking van de begroting van pensioenen heeft opgemerkt dat gedurende de jongste jaren niets voor de gepensioneerden werd gedaan, heeft uw verslaggever het nuttig geoordeeld objectief te onderzoeken of die opmerking pertinent is.

Aan de hand van de als bijlage bij dit verslag gevoegde tabel stelt men vooreerst vast dat de werkelijke uitgaven voor de burgerlijke, militaire en andere pensioenen van 8.799.680.285 frank in 1950 tot 10.886.148.598 frank in 1953 zijn gestegen, hetgeen in 3 jaar een vermeerdering van meer dan 2.000.000.000 frank of 25 % betekent.

Al de verschillende soorten pensioenen werden de jongste jaren verhoogd, en verscheidene wetsontwerpen staan op het punt door de Kamer te worden goedgekeurd of zullen eerlang nog worden ingediend.

#### A) Burgerlijke en kerkelijke pensioenen, en militaire pensioenen van vredestand.

Ingevolge verscheidene wetten werd het pensioen van de magistraten, de leden van de Raad van State, de leden van het Rekenhof, de leden van het onderwijzend personeel, de militairen, enz., in de loop van de ten einde lopende zitting verhoogd.

Wij herinneren hier aan :

*De wet van 14 Juli 1951 houdende perequatie van de rust- en overlevingspensioenen (Staatsblad van 29 Juli 1951).*

Deze wet, die goedgekeurd werd in afwachting van de algehele omwerking van de pensioenstelsels, heeft onder alle gepensioneerden die éénzelfde loopbaan hebben volbracht, de gelijkheid hersteld door aan deze laatsten, welke ook de datum van hun opruststelling zij, en met het oog op de berekening van hun pensioen, fictief éénzelfde basiswedde toe te kennen, in onderhavig geval de wedde vastgesteld door de weddeschalen van kracht op 30 Juni 1948.

Deze wet bepaalt in haar artikel 19 dat de verhoging voortvloeiende uit de herziening van de op 31 December 1950 lopende pensioenen, niet lager mag zijn dan een quotiënt van 6.240 frank, vastgesteld op grond van de dienstjaren en van de coëfficiënten in beschouwing genomen voor de berekening van het aanvankelijk pensioen.

De perequatie heeft dus het gevolg gehad :

1) de gelijkheid te herstellen onder alle gepensioneerden die een identieke loopbaan hebben volbracht;

2) al de pensioenen af te stemmen op de basis van het stelsel dat, in het kader van de wet van 4 Mei 1949

8°) Droit à une allocation reconnue à la femme qui épouse un pensionné et qui devient veuve, moyennant certaines conditions au sujet de la durée du mariage.

Les membres de votre Commission ont exprimé le désir que le projet puisse être déposé aussi rapidement que possible afin qu'il puisse être approuvé par les deux assemblées avant la dissolution.

Plusieurs questions ont été posées au Premier Ministre. Les réponses figureront dans le rapport qui sera déposé au nom de votre Commission lors de la discussion du projet de loi, afin qu'il n'y ait pas double emploi.

### III. — CE QUI A ÉTÉ FAIT POUR LES PENSIONNÉS.

Un membre ayant fait observer lors de la discussion du budget des pensions que rien n'avait été fait durant les dernières années pour les pensionnés, votre rapporteur a cru utile d'examiner d'une façon objective la pertinence de cette remarque.

On constate d'abord suivant le tableau ajouté en annexe du présent rapport que les dépenses réelles des pensions civiles, militaires, etc. ont passé de 8.799.680.285 francs en 1950 à 10.886.149.598 francs en 1953, soit une augmentation de plus de 2.000.000.000 de francs ou 25 % en 3 ans.

Tous les secteurs de pensionnés ont joui d'augmentations durant les dernières années et plusieurs projets de loi sont en instance d'être approuvés par les Chambres ou seront encore déposés incessamment.

#### A) Pensions civiles, ecclésiastiques et militaires du temps de paix.

Suite à différentes lois, la pension des magistrats, des membres du Conseil d'État, des membres de la Cour des Comptes, des membres du corps enseignant, des militaires, etc., a été augmentée au cours de la législation qui s'achève.

Nous rappellerons :

*La loi du 14 juillet 1951 portant péréquation des pensions de retraite et de survie (Moniteur du 29 juillet 1951).*

Cette loi, qui fut votée en attendant la refonte générale du régime des pensions, a rétabli l'égalité entre tous les pensionnés ayant parcouru une même carrière en attribuant fictivement à ceux-ci, quelle que soit la date de leur mise à la retraite, un même traitement de base, en l'occurrence le traitement fixé par les barèmes en vigueur au 30 juin 1948, devant servir au calcul de leur pension.

Cette loi stipule en son article 19 que la majoration à résulter de la révision des pensions en cours au 31 décembre 1950, ne peut être inférieure à une quotité de 6.240 francs, établie à raison des années de service et des coefficients considérés pour le calcul de la pension initiale.

La péréquation a eu donc pour effet :

1) de restaurer l'égalité entre tous les pensionnés ayant eu une carrière identique;

2) d'aligner toutes les pensions sur la base du régime qui, dans le cadre de la loi du 4 mai 1949 (dernière loi

(laatste wet waarbij de pensioenen werden verhoogd), in de meeste gevallen als het voordeligst toeschijnt.

De wet van 14 Juli 1951 heeft aanleiding gegeven tot de herziening van 23.000 dossiers betreffende militaire pensioenen wegens dienstancienniteit, en van 8.785 dossiers betreffende militaire overlevingspensioenen, welke herziening een jaarlijkse last van respectievelijk 89 en 26 miljoen met zich brengt.

Voorts heeft zij tot gevolg gehad, dat de Staat sinds 1951 voor het gepensionneerd Rijkspersoneel de last van de volgende nieuwe uitgaven (de overlevingspensioenen zijn daarin niet begrepen) heeft moeten dragen :

116.616.000 frank in 1951;  
165.334.000 frank in 1952;  
222.036.000 frank in 1953.

De Regering had in die wet van 14 Juli 1951 slechts een voorlopige wet gezien en, zoals hoger gezegd, een gemengde commissie gelast het vraagstuk van de hervorming en de perequatie der pensioenen te bestuderen. Een definitief wetsontwerp in gunstige zin voor het Rijkspersoneel is overigens zopas bij de Kamer der Volksvertegenwoordigers ingediend.

*Wet van 9 Juli 1951 tot wijziging van de artikelen 45 en 46 van de samengeordende wetten op de militaire pensioenen (Staatsblad van 14 Juli 1951).*

Deze wet heeft de herziening mogelijk gemaakt van het militair pensioen voor dienstancienniteit van de gepensioneerde militairen die na 25 Augustus 1939 werden gemobiliseerd.

De aanbrenghing van de aldus gepresteerde nieuwe diensten, hetzij bij het gemobiliseerd leger, hetzij in de gewapende weerstand, hetzij als inlichtings- en actie-agent, hetzij als weerstander voor de sluikpers, kon zodoende in aanmerking worden genomen om het nieuw ancienniteitspensioen vast te stellen.

Deze wettelijke bepaling heeft de herziening van 1.297 pensioendossiers tot gevolg gehad.

De tijdens de uitwerking van de wet gedane schattingen voorzagen een bijkomende jaarlijkse last van 1.170.500 frank en 16 miljoen achterstallen.

*Wet van 30 Juni 1951 waarbij voordelen worden verleend aan de officieren en onderofficieren die, ingevolge de verjonging van de kaders van het leger, op pensioen gesteld werden (Staatsblad van 6 Juli 1951).*

Deze wet heeft voordelen toegekend aan de officieren en de onderofficieren die sinds April 1946, ingevolge de verjonging van de kaders van het leger, op rust werden gesteld.

De noodzakelijkheid de kaders van het leger te verjongen heeft tot gevolg gehad dat talrijke militairen, vóór de ter zake geldende normale leeftijd, ambtshalve op rustpensioen werden gesteld. Zij konden zodoende slechts een pensioen verkrijgen lager dan datgene hetwelk ze zouden bekomen hebben ware hun loopbaan niet aldus verkort geworden.

De wet van 30 Juni 1951 verleent hun een extra-diensttijd, gelijk aan de tijd waarmee hun loopbaan is verkort geworden, en bepaalt dat de wedde welke tot grondslag van het pensioen dient berekend zal worden alsof de betrokkenen de periodieke verhogingen zouden bekomen hebben waarop zij konden rekenen vooraleer de vroegere leeftijdsgrenzen te hebben bereikt.

Daarenboven, gezien de geldende bepalingen inzake overlevingspensioen onder meer eisen dat het huwelijk voltrokken zij vóór dat de echtgenoot opgehouden heeft

portant majoration des pensions), apparaît dans la plupart des cas le plus avantageux.

La loi du 14 juillet 1951 a donné lieu à la révision de 23.000 dossiers de pensions militaires pour ancienneté de service et de 8.785 dossiers de pensions militaires de survie, révision qui a entraîné une charge annuelle s'élevant respectivement à 89 et 26 millions.

Elle a en outre apporté depuis 1951 une charge annuelle nouvelle pour l'Etat en faveur des agents de l'Etat pensionnés (les pensions de survie ne sont pas comprises dans ces chiffres) de :

116.616.000 fr. en 1951;  
165.334.000 fr. en 1952;  
222.036.000 fr. en 1953.

Le Gouvernement n'avait vu dans cette loi du 14 juillet 1951 qu'une loi intérimaire et avait chargé, ainsi que nous l'avons vu plus haut, une commission mixte d'étudier le problème de la réforme et de la péréquation des pensions. Un projet de loi définitif et avantageux pour les agents de l'Etat vient d'ailleurs d'être déposé à la Chambre des Représentants.

*Loi du 9 juillet 1951, modifiant les articles 45 et 46 des lois coordonnées sur les pensions militaires (Moniteur du 14 juillet 1951).*

Cette loi a permis la révision de la pension militaire pour ancienneté de service des militaires pensionnés qui furent mobilisés après le 25 août 1939.

L'apport des nouveaux services ainsi prestés, soit à l'armée mobilisée, soit dans la résistance armée, soit en qualité d'agent de renseignement et d'action, soit en qualité de résistant par la presse clandestine, put ainsi entrer en ligne de compte pour fixer la nouvelle pension d'ancienneté.

Cette disposition légale eut pour conséquence la révision de 1.297 dossiers de pension d'ancienneté.

Les estimations faites lors de l'élaboration de la loi, prévoyaient une charge annuelle supplémentaire de 1.170.500 francs et de 16 millions d'arriérés.

*Loi du 30 juin 1951 accordant des avantages aux officiers et sous-officiers mis à la retraite par suite du rajeunissement des cadres de l'Armée (Moniteur du 6 juillet 1951).*

Cette loi a accordé des avantages aux officiers et sous-officiers mis à la retraite depuis avril 1946 par suite du rajeunissement des cadres de l'armée.

La nécessité de rajeunir les cadres de l'armée a eu pour effet que de nombreux militaires furent d'office mis à la retraite avant l'âge normal fixé en cette matière. Ils ne purent ainsi obtenir qu'une pension inférieure à celle qu'ils auraient obtenue si leur carrière n'avait été ainsi écourtée.

La loi du 30 juin 1951 leur accorde une bonification de service effectif égale au temps dont leur carrière a été écourtée et prévoit que le traitement de base de la pension sera calculé comme si les intéressés avaient obtenu les augmentations périodiques qu'ils pouvaient espérer avant d'avoir atteint les anciennes limites d'âge.

Par ailleurs, les dispositions en vigueur en matière de pension de survie exigeant notamment que le mariage ait été contracté avant que le mari ait cessé d'être rémunéré

weddetrekkende te zijn, heeft de wet van 30 Juni 1951 rekening gehouden met de huwelijksplannen van enkelen van de militairen die aldus vroegtijdig op pensioen werden gesteld alvorens zij in het huwelijk konden treden.

Tenslotte verleent bedoelde wet aan de militairen die vroegtijdig werden gepensionneerd, toelagen welke gelijk zijn aan het verschil tussen de wedde welke zij hadden kunnen verkrijgen zo zij tot aan de normale leeftijd van oppensioenstelling in dienst waren gebleven, en het bedrag van het hun toegekend pensioen.

De voordelen van de wet van 30 Juni 1951 zijn ten goede gekomen aan 853 officieren en aan 1.564 militairen van lagere rang.

Rekening houdende met de terugwerkende kracht tot op 31 Maart 1946, werd de begrotingsweerslag op 30 Juni 1950 op 47,5 miljoen geraamd en, voor de volgende jaren, op een jaarlijkse bijkomende last van 13,5 miljoen.

Wet van 9 Maart 1953 houdende sommige aanpassingen inzake militaire pensioenen en verlening van kosteloze genees- en artseneijkundige verzorging van de militaire invaliden van vredeestijd (*Staatsblad* van 22 Maart 1953).

Vóór de afkondiging van deze wet bestond er een zeer grote ongelijkheid tussen de vergoedingspensioenen toegekend aan de militaire invaliden van vredeestijd, en deze van de oorlogsinvaliden.

Deze verschillen in het bedrag waren soms aanzienlijk, niet alleen wat de invaliditeitspensioenen betreft, maar eveneens voor de pensioenen toegekend aan de weduwen, wezen en ascendenten.

De onderstaande vergelijkende tabel van sommige pensioenbedragen van vóór de wet van 9 Maart 1953 is in dit opzicht betekenisvol:

par un traitement, la loi du 30 juin 1951 a pris en considération les projets de mariage de quelques-uns des militaires ainsi mis prématurément à la pension avant qu'ils n'aient pu contracter mariage.

Enfin, la loi en cause octroie aux militaires mis prématurément à la pension des allocations égales à la différence entre le traitement qu'ils auraient pu percevoir s'ils étaient restés en service jusqu'à l'âge normal de la pension, et le montant de la pension octroyée.

Les avantages de la loi du 30 juin 1951 ont bénéficié à 853 officiers et à 1.564 militaires de rang subalterne.

L'incidence budgétaire a été estimée, à la date du 30 juin 1950 et compte tenu de la rétroactivité au 31 mars 1946, à 47 millions et demi et, pour les années suivantes, à une charge supplémentaire annuelle de 13 millions et demi.

Loi du 9 mars 1953, réalisant certains ajustements en matière de pensions militaires et accordant la gratuité des soins médicaux et pharmaceutiques aux invalides militaires du temps de paix (*Moniteur* du 22 mars 1953).

Avant la promulgation de cette loi, il existait une très grande inégalité entre les pensions de réparation accordées aux invalides militaires du temps de paix et celles dont bénéficient les invalides de guerre.

Les différences de taux étaient parfois considérables, non seulement en ce qui concerne les pensions d'invalidité mais également les pensions accordées aux veuves, orphelins et ascendants.

Le tableau comparatif ci-après de certains taux de pension en vigueur avant la loi du 9 mars 1953, est significatif à cet égard:

| Invaliditeitspercentage<br>Pourcentage d'invalidité | Invaliden van vredeestijd<br>Invalides temps de paix | Invaliden van de oorlog 1914-1918<br>Invalides de guerre 1914-1918                           |                                                                                 | Invaliden van de oorlog 1940-1945<br>Invalides de guerre 1940-1945 |                             |
|-----------------------------------------------------|------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|-----------------------------|
|                                                     |                                                      | Invaliditeit aan het front en in krijgsgevangenschap<br>Invalidités au front et en captivité | Invaliditeit ontstaan in het achter-gebied<br>Invalidité contractée à l'arrière | Bijzonder bedrag<br>Taux fort                                      | Lager bedrag<br>Taux faible |
| 10 %                                                | 1.944                                                | 3.790                                                                                        | 2.527                                                                           | 3.796                                                              | 3.198                       |
| 50 %                                                | 9.720                                                | 18.954                                                                                       | 12.636                                                                          | 18.980                                                             | 15.990                      |
| 100 %                                               | 25.272                                               | 49.280                                                                                       | 32.853                                                                          | 49.348                                                             | 41.574                      |

Onder dezelfde voorwaarden ontving de weduwe van een militaire invalide van vredeestijd een jaarlijks pensioen van 10.800 frank (overlijden van een militair ingevolge kwetsuren of dienstongeval), of van 8.640 frank (overlijden van de militair ingevolge ziekte in dienst), terwijl het pensioen van de weduwe van een oorlogsinvalide 30.000 frank bedraagt.

De ascendenten genoten samen een pensioen van 5.400 frank, tegen 10.950 frank voor de ascendenten van de oorlogsinvaliden.

De wet van 9 Maart 1953 heeft aan deze toestand een einde gemaakt en het lot van de militaire invaliden van vredeestijd en van hun rechthebbenden aanzienlijk verbeterd vermits voortaan de gelijkheid verwezenlijkt is tussen deze laatsten en de oorlogsinvaliden en hun rechthebbenden.

Zodoende wordt, met ingang van 1 April 1953, aan de militaire invaliden van vredeestijd die vóór 25 Augustus 1939

Dans les mêmes conditions, la veuve d'un invalide militaire du temps de paix recevait une pension annuelle de 10.800 francs, (décès du militaire par suite de blessures ou accident en service) ou de 8.640 francs, (décès du militaire par suite de maladie en service) alors que la pension de la veuve d'un invalide de guerre est de 30.000 francs.

Les ascendants eux, bénéficiaient conjointement d'une pension de 5.400 francs, contre 10.950 francs aux ascendants des invalides de guerre.

La loi du 9 mars 1953 a mis fin à cet état de choses et a amélioré considérablement le sort des invalides militaires du temps de paix et de leurs ayants droit, puisqu'elle réalise désormais l'égalité entre ceux-ci et les invalides de guerre et leurs ayants droit.

C'est ainsi qu'à partir du 1<sup>er</sup> avril 1953, les invalides militaires du temps de paix ayant subi un fait dommageable

een schadelijk feit hebben ondergaan, een pensioen toegekend gelijk aan datgene hetwelk verleend wordt aan de invaliden van de oorlog 1914-1918 die hun invaliditeit achter het front hebben opgedaan, terwijl diegenen die na 25 Augustus 1947 een letsel hebben opgelopen, het pensioen bekomen met « lager bedrag » verleend aan de invaliden van de oorlog 1940-1945 wier invaliditeit niet voortspuit uit een eigenlijke oorlogshandeling.

Men kan voorzeker ten bate van de militaire invaliden van vreedstijd geen voordeliger stelsel bedenken dan datgene hetwelk hen op dezelfde voet plaatst als de oorlogsinvaliden wier invaliditeit ontstaan is in omstandigheden welke die van vreedstijd benaderen.

Zodoende werden de pensioenen verleend voor een schadelijk feit overkomen vóór 25 Augustus 1939 met 30 % verhoogd en deze voor schadelijke feiten overkomen na 25 Augustus 1947, met 65 %.

Ook de pensioenen van de niet-hertrouwde weduwen en van de wezen werden verdriedubbeld vermits zij op 30.000 frank werden gebracht, en deze van de ascendenten verdubbeld.

Bovendien wordt de kosteloosheid van de geneeskundige en pharmaceutische verzorging verzekerd ten bate van de militaire invaliden van vreedstijd, terwijl zij hiervan niet genoten vóór de toepassing van de wet van 9 Maart 1953.

Ongeveer 2.650 invaliden genieten het voordeel van deze wet, alsook 300 weduwen en 750 ascendenten.

De jaarlijkse uitgave welke hieruit voortspuit mag op ongeveer 8,5 miljoen worden geraamd.

Ingevolge de wet van 4 Mei 1949, waarbij de pensioenen van het Rijkspersoneel aan het indexcijfer, worden gekoppeld, steeg de bijkomende last van de Staat voor die categorie gepensioneerden met 58.868.000 frank in 1951, met 92.108.000 frank in 1952 en met 99.646.000 frank in 1953.

Bij de wet van 29 Mei 1953 werd een bijzonder pensioen verleend aan sommige personen of aan de weduwen van sommige burgers die zich tegenover het land bijzonder verdienstelijk hadden gemaakt. De pensioenen om dezelfde redenen vroeger aan andere personen toegekend, werden aan hetzelfde bij de wet van 4 Mei 1949 vastgestelde mobiliteitsregime onderworpen.

Een wetsontwerp betreffende de pensioenen van het onderwijzend personeel der private inrichtingen voor technisch onderwijs werd onlangs door de Senaat goedgekeurd. Het zal voor de gepensioneerden van die sector aanzienlijke voordelen medebrengen.

## B) Oorlogspensioenen.

Tijdens de huidige zittijd werden verschillende maatregelen genomen ten voordele van de burgerlijke en militaire slachtoffers van de oorlogen van 1914-1918 en 1940-1945 en van de oorlog in Korea.

Uw verslaggever heeft hieronder, samen met een korte commentaar, de lijst opgenomen van de wettelijke en reglementsbepalingen welke sedert 1950 in zake herstellpensioenen van de burgerlijke en militaire slachtoffers zijn verschenen en welke het lof van de rechthebbenden op dergelijke pensioenen hebben verbeterd.

### I. — Vergoedingspensioenen.

*Koninklijk besluit van 26 Juni 1951* waarbij verschillende in oorlogstijd geldende wetsbepalingen op de leden van het expeditiekorps voor Korea van toepassing worden verklaard (*Staatsblad* van 28 Juni 1951).

Krachtens dit Koninklijk besluit zijn de samengeordende

avant le 25 août 1939, se voient attribuer une pension égale à celle accordée aux invalides de guerre 1914-1918, ayant contracté leur invalidité à l'arrière du front, tandis que ceux qui ont subi un dommage après le 25 août 1947, bénéficient de la pension du taux inférieur accordée aux invalides de guerre 1940-1945, dont l'invalidité ne résulte pas d'une action de guerre proprement dite.

On ne peut certes concevoir un régime plus favorable aux invalides militaires du temps de paix que celui qui les met sur un pied d'égalité avec les invalides de guerre, dont l'invalidité a été contractée dans des circonstances qui se rapprochent le plus de celles du temps de paix.

C'est ainsi que les pensions accordées pour fait dommageable survenu avant le 25 août 1939, ont été majorées de 30 % et celles pour dommages subis après le 25 août 1947, de 65 %.

De même, les pensions des veuves non remariées et d'orphelins ont été triplées puisqu'elles ont été portées à 30.000 francs, et celles des ascendants doublées.

En outre, la gratuité des soins médicaux et pharmaceutiques est assurée aux invalides militaires du temps de paix, alors qu'ils n'en bénéficiaient pas avant la loi du 9 mars 1953.

2.650 invalides environ bénéficient de cette loi ainsi que 300 veuves et 750 ascendants.

La dépense annuelle en résultant peut être évaluée à environ 8 millions et demi.

\* \* \*

Suite à la loi du 4 mai 1949 rattachant la pension des agents de l'Etat à l'index, la charge complémentaire de l'Etat augmenta de 58.868.000 francs en 1951, de 92 millions 108.000 francs en 1952, de 99.646.000 francs en 1953, pour cette catégorie de pensionnés.

Par la loi du 29 mai 1953 une pension spéciale fut accordée à certaines personnes ou aux veuves de certains citoyens, qui avaient tout particulièrement mérité de la patrie et les pensions accordées antérieurement à d'autres personnes pour la même raison furent soumises au même régime de mobilité prévu par la loi du 4 mai 1949.

Un projet de loi régissant les pensions des membres du personnel enseignant des établissements privés d'enseignement technique fut récemment approuvé par le Sénat et apportera aux pensionnés de ce secteur des avantages très appréciables.

## B) Pensions de guerre.

Diverses mesures furent prises pendant la législature actuelle en faveur des victimes tant militaires que civiles de la guerre 1914-18, de la guerre 1940-45 et de la guerre de Corée.

Votre rapporteur donne ci-dessous, avec un commentaire succinct, la nomenclature des dispositions légales et réglementaires intervenues depuis 1950 en matière de pensions de réparation des victimes militaires et civiles et qui ont amélioré le sort des bénéficiaires de pareilles pensions.

### I. — Pensions de réparation.

*Arrêté royal du 26 juin 1951*, rendant applicables aux membres du corps expéditionnaire pour la Corée, diverses dispositions légales du temps de guerre (*Moniteur* du 28 juin 1951).

Cet arrêté royal a rendu applicables aux membres du

wetten op de vergoedingspensioenen voor lichamelijke schade welke tijdens de oorlog 1940-1945 geleden werd in de uitoefening van de militaire of de burgerlijke plicht, van toepassing op de leden van het expeditiekorps voor Korea.

Vermits er onder de strijders van Korea tot op heden ongeveer 100 overledenen en vermisten en 350 gekwetsten zijn, zal vorenbedoeld besluit het mogelijk maken aan de betrokkenen en hun rechthebbenden het vergoedingspensioen toe te staan.

*Wet van 3 Juli 1951 tot aanvulling van de wet van 25 Augustus 1919 betreffende de frontstrepen voor de militairen van de Weermacht van Belgisch-Congo tijdens de periode 1914-1918 (Staatsblad van 6 September 1951).*

Deze wet heeft het mogelijk gemaakt de aan de frontstrepen verbonden rente uit te betalen aan een twaalfstal Europese militairen van de Weermacht, en niet meer uitsluitend aan de aldaar gedetacheerde militairen van het moederlands leger.

*Wet van 24 Juni 1952 tot instelling van de gevangenschapstreep voor de militairen die door de vijand werden gevangen genomen tijdens de veldtocht 1914-1918 (Staatsblad van 4 Juli 1952).*

De voormelde wet heeft ten voordele van de nog in leven zijnde krijgsgevangenen van de veldtocht 1914-1918, een gevangenschapstreep ingesteld naar rato van iedere periode van 6 maanden die in een gevangenenkamp in Duitsland werd doorgebracht.

Een jaarlijkse rente van 250 frank uitbetaalbaar op de leeftijd van 60 jaar, wordt voor iedere gevangenschapstreep toegekend aan de overlevende krijgsgevangene of, in gebeurlijk geval, aan zijn weduwe en zijn wezen.

De financiële weerslag van deze wet werd, op basis van een aantal van 15.000 gerechtigden, geraamd op 20 miljoen per jaar.

In werkelijkheid is deze schatting veel te laag gebleken vermits, op het huidige ogenblik, bedoelde rente reeds aan 17.250 krijgsgevangenen werd verleend.

*Wet van 26 Juli 1952 tot wijziging van de samengeordende wetten op de militaire pensioenen en van de samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen (Staatsblad van 22 Augustus 1952).*

Buiten de bepalingen welke in de wetten op de vergoedingspensioenen, samengeordend bij het besluit van de Regent van 5 October 1948, sommige wijzigingen of aanpassingen hebben aangebracht, behelst de wet van 26 Juli 1952 in hoofdzaak verhogingen van de pensioenen en tegemoetkomingen van de invaliden van de oorlogen 1914-1918 en 1940-1945, en van hun rechthebbenden, alsook een merkelijke verbetering van het stelsel der gezinsvergoedingen aan de kinderen van de slachtoffers van de oorlog 1940-1945.

Al de invaliden van beide oorlogen genieten deze verhogingen alsook, op weinigen na, al hun rechthebbenden.

De financiële last door de toepassing van deze wet veroorzaakt, bedraagt 370 miljoen per jaar.

De verschillende verhogingen waarvan sprake worden hierna onderzocht, terwijl tevens aangestipt wordt aan wie ze ten goede komen

#### I. — Oorlogsinvaliden.

De oorlogsinvaliden die, ingevolge de wet van 10 Augustus 1948, een verhoging hadden bekomen van 15, 20 of 30 %, naar gelang van het geval, van het bedrag van hun

corps expéditionnaire pour la Corée, les lois coordonnées sur les pensions de réparation pour dommages physiques, subis au cours de la guerre 1940-1945 dans l'accomplissement du devoir civique ou militaire.

Comme parmi les combattants de Corée, il y a, jusqu'à ce jour, environ 100 décédés et disparus et 350 blessés, l'arrêté en question permettra d'octroyer la pension de réparation aux intéressés et à leurs ayants droit.

*Loi du 3 juillet 1951 complétant la loi du 25 août 1919 relative aux chevrons de front pour les militaires de la Force Publique du Congo belge pendant la période 1914-1918 (Moniteur du 6 septembre 1951).*

Cette loi a permis de payer la rente afférente aux chevrons de front à une douzaine de militaires européens de la Force Publique et non plus uniquement aux militaires de l'armée métropolitaine qui y avaient été détachés.

*Loi du 24 juin 1952, créant le chevron de captivité pour les militaires capturés par l'ennemi au cours de la campagne 1914-1918 (Moniteur du 4 juillet 1952).*

La loi précitée crée en faveur des prisonniers de guerre de la campagne de 1914-1918 encore en vie, un chevron de captivité à raison de chaque période de six mois, passée dans un camp de prisonniers en Allemagne.

Une rente annuelle de 250 francs est attribuée à chaque chevron de captivité, payable à l'âge de 60 ans au prisonnier de guerre survivant ou éventuellement à sa veuve et ses orphelins.

L'incidence financière de cette loi a été estimée, en se basant sur un nombre de 15.000 bénéficiaires, à 20 millions par an.

En réalité cette estimation sera largement dépassée puisque, à l'heure actuelle, cette rente a déjà été accordée à 17.250 prisonniers de guerre.

*Loi du 26 juillet 1952, portant modifications aux lois coordonnées sur les pensions militaires et aux lois coordonnées sur les pensions de réparation (Moniteur du 22 août 1952).*

Outre des dispositions apportant aux lois sur les pensions de réparation coordonnées par l'arrêté du Régent du 5 octobre 1948 certains aménagements ou ajustements, la loi du 26 juillet 1952 comporte essentiellement des majorations des pensions et allocations des invalides de guerre 1914-1918 et 1940-1945 et de leurs ayants droit, ainsi qu'une amélioration notable du régime des allocations familiales aux enfants des victimes de la guerre 1940-1945.

Tous les invalides des deux guerres bénéficient de ces majorations ainsi que la presque totalité de leurs ayants-droit.

La charge financière résultant de l'application de cette loi se chiffre à 370 millions par an.

Voici examinées ces diverses majorations et à qui elles profitent :

#### I. — Invalides de guerre.

Les invalides de guerre qui, par la loi du 10 août 1948, avaient bénéficié d'une majoration de 15, 20 ou 30 %, selon le cas, du montant de leur pension, ont vu celle-ci portée

pensioen, hebben dezelve zien opvoeren, bij de wet van 26 Juli 1952, tot 30, 40 of 60 % volgens de hierna vermelde modaliteiten.

*A) De verhoging van 15 % werd gebracht op 30 %.*

1°) met ingang van 1 Juli 1951, ten bate van de oorlogsinvaliden met pensioen berekend op ten minste 50 % invaliditeit.

2°) met ingang van 1 Januari 1952 voor alle oorlogsinvaliden, houder van een invaliditeitspensioen.

*B) De verhoging van 20 of 30 % werd respectievelijk gebracht op 40 % of 60 % met ingang van 1 Januari 1952.*

Deze verhoging van 20 of 30 % werd toegekend door de wet van 10 Augustus 1948 aan de groot-verminkten en -invaliden van de oorlog volgens, zij al dan niet onderworpen waren aan de aanvullende personele belasting.

Als blijk van een bijzondere welwillendheid ten opzichte van de groot-invaliden van de oorlog, heeft men niet alleen de verdubbeling voorzien van deze verhogingen, welke zodoende 40 of 60 % worden, maar men heeft het plafond van de tot dan toe toegelaten inkomsten om op deze verhoging recht te geven, met 100 % verhoogd.

Ongeveer 120.000 oorlogsinvaliden genieten deze verhogingen welke een jaarlijkse uitgave van 176 miljoen vertegenwoordigen.

## II. — Weduwen en wezen.

Een verhoging van 25 % van het bedrag van hun pensioen werd toegekend aan de niet-hertrouwde oorlogsweduwen gehuwd vóór het schadelijk feit, alsook aan de wezen.

Zodoende werd dit pensioen van 24.000 frank op 30.000 frank per jaar gebracht, met ingang van 1 Juli 1951.

Een verhoging van 15 % werd eveneens toegestaan van 1 September 1952 af :

1°) aan de niet-hertrouwde weduwen van de oorlog 1914-1918 wier huwelijk na het schadelijk feit werd aangegaan;

2°) aan de oorlogsweduwen die op 1 Januari 1952 een reversiepensioen genoten.

Er valt op te merken dat de pensioenen van deze twee categorieën van weduwen sinds Juli 1946 geen péréquatie meer hadden ondergaan.

De aanpassingen van de weduwenpensioenen, waarvan sprake in de wet van 26 Juli 1952, zijn van toepassing op ongeveer 32.000 oorlogsweduwen en komen neer op een jaarlijkse uitgave van 140 miljoen.

## III. — Ascendenten.

De ascendenten die niet onderworpen zijn aan de aanvullende personele belasting, genieten een verhoging van 25 % van hun pensioen met ingang van 1 Juli 1951.

Deze maatregel komt ten goede aan ongeveer 11.000 ascendentenpensioenen en brengt een jaarlijkse uitgave van ongeveer 23 miljoen teweeg.

\* \* \*

Afgezien van de bovengenoemde verhogingen, werd

par la loi du 26 juillet 1952 à 30, 40 ou 60 % suivant les modalités ci-après :

*A) La majoration de 15 % a été portée à 30 %.*

1°) à partir du 1<sup>er</sup> juillet 1951 en faveur des invalides de guerre ayant une pension calculée sur 50 % au moins d'invalidité;

2°) à partir du 1<sup>er</sup> janvier 1952 pour tous les invalides de guerre bénéficiant d'une pension d'invalidité.

*B) La majoration de 20 ou 30 % a été portée respectivement à 40 ou 60 % à partir du 1<sup>er</sup> janvier 1952.*

Cette majoration de 20 ou 30 % avait été accordée par la loi du 10 août 1948 aux grands mutilés et invalides de guerre respectivement selon qu'ils étaient ou non soumis à l'impôt complémentaire personnel.

Pour marquer une bienveillance particulière aux grands invalides de guerre, non seulement on a doublé ces majorations qui deviennent ainsi 40 ou 60 %, mais encore on a relevé de 100 % le plafond des revenus admis jusque là pour donner droit à ces majorations.

Environ 120.000 invalides de guerre bénéficient de ces majorations qui se chiffrent par une dépense annuelle de 176 millions.

## II. — Veuves et orphelins.

Une majoration de 25 % du montant de leur pension a été accordée aux veuves de guerres mariées avant le fait dommageable et non remariées, ainsi qu'aux orphelins.

C'est ainsi qu'actuellement cette pension a été portée de 24.000 francs à 30.000 francs par an, à partir du 1<sup>er</sup> juillet 1951.

Une majoration de 15 % a également été accordée à partir du 1<sup>er</sup> septembre 1952 :

1°) aux veuves de guerre 1914-1918 dont le mariage avait été conclu après le fait dommageable et non remariées;

2°) aux veuves de guerre bénéficiant à la date du 1<sup>er</sup> janvier 1952 d'une pension de réversion.

Il convient de remarquer que les pensions de ces deux catégories de veuves n'avaient plus subi de péréquation depuis juillet 1946.

Les rajustements des pensions de veuves prévus par la loi du 26 juillet 1952 touchent environ 32.000 veuves de guerre et se concrétisent par une dépense annuelle de 140 millions.

## III. — Ascendants.

Les ascendants non soumis à l'impôt complémentaire personnel bénéficient d'une majoration de 25 % de leur pension à partir du 1<sup>er</sup> juillet 1951.

Cette mesure touche environ 11.000 pensions d'ascendants et entraîne une dépense annuelle d'environ 23 millions.

\* \* \*

En plus des majorations précitées, il a été procédé à

overgegaan tot de verbetering van het lot der weduwen die minderjarige kinderen van slachtoffers van de oorlog 1940-1945 ten laste hebben.

Deze kinderen gaven recht, tot aan de leeftijd van 18 jaar, op gezinsvergoedingen ten bedrage van 1.015 frank per maand indien hun moeder geen enkele winstgevend bezigheid uitoefent, en van 775 frank indien zij, integendeel, werkt.

Deze lotsongelijkheid werd vaak aangeklaagd, te meer daar het feit dat de weduwe een winstgevend bedrijvigheid uitoefent, niet noodzakelijkerwijze betekent dat zij méér inkomsten heeft dan de weduwe die niet werkt.

De gelijkheid van behandeling werd dus verwezenlijkt tussen deze kinderen die alle van 1 Januari 1953 af, niet alleen de maximum bijslag van 1.015 frank bekomen, maar die er voortaan zelfs aanspraak kunnen op maken tot aan de leeftijd van 21 jaar, alsook op een bijkomende jaarlijkse som van 1.200 frank.

Ongeveer 13.200 wezen genieten deze zeer merkbare verbetering van het vroeger stelsel; met deze verbetering gaat een uitgave gepaard van ongeveer 44 miljoen per jaar.

Tenslotte heeft de wet van 26 Juli 1952 een einde gemaakt aan een toestand welke gebeurlijk aan een zeker aantal invaliden van de oorlog 1914-1918 nadeel kan berokkenen.

Het gaat namelijk over het stelsel van optie — tussen de gezinsvergoedingen en de verhogingen wegens kinderen verbonden aan de invaliditeitspensioenen — voor de invaliden van de oorlog 1914-1918 die een wedde, een loon of een rustpensioen genieten ten laste van de Staat, van de provinciën of van de gemeenten en waaraan de toekenning van gezinsvergoedingen verbonden is.

Sinds 15 Augustus 1946 werd bedoelde optie als definitief beschouwd.

Aangezien sommige invaliden thans, ingevolge een vroeger gedane optie, sterk benadeeld konden zijn, staan artikel 4 van de wet van 26 Juli 1952 en het toepassingsbesluit hiervan (Koninklijk besluit van 13 April 1953) toe om te allen tijde op deze optie terug te komen.

Op te merken valt dat deze bepalingen eveneens de burgerlijke slachtoffers van de oorlog beogen.

\* \* \*

Ten slotte heeft de Regering aan de Raad van State een wetsontwerp ter goedkeuring voorgelegd, waarbij het pensioen der invaliden, weduwen, wezen en ascendenten van militaire slachtoffers van de oorlogen 1914-1918 en 1940-1945 aan de evolutie van het indexcijfer wordt gekoppeld, met andere woorden waarbij de mobiliteit der pensioenen van de oorlogsslachtoffers wordt hersteld, aan welke mobiliteit de invaliden, weduwen en wezen van de oorlogen 1914-1918 en 1940-1945 terecht zeer veel belang hechten.

Volgens dat wetsontwerp, dat zeer binnenkort zal worden ingediend, wordt het pensioenbedrag aan het indexcijfer gekoppeld en, evenals voor de Rijksambtenaren, zal een verhoging van 2,5 % worden toegekend zodra het indexcijfer 430 punten bereikt. Het pensioenbedrag zal met 2,5 % worden verhoogd of verlaagd, wanneer het gemiddeld indexcijfer in een schijf van 10 punten meer of minder valt.

Een zeer belangrijke bijkomende waarborg wordt verleend voor de pensioenen van degenen aan wie België zoveel is verschuldigd, alsook voor de pensioenen van hun rechthebbenden: het bedrag van het pensioen zal slechts worden vermindert van het ogenblik dat het indexcijfer beneden 350 punten daalt. Een verhoging met 10 % wordt van 1 Juli af toegekend voor de vergoedingspensioenen van alle invaliden, weduwen, wezen en ascendenten. Deze beslissing van de Regering brengt een jaarlijkse financiële last van 250.000.000 frank mede.

l'amélioration du sort des veuves qui ont la charge d'enfants mineurs de victimes de la guerre 1940-1945.

Ces enfants donnaient droit, jusqu'à l'âge de 18 ans, à des allocations familiales s'élevant à 1.015 francs per mois si leur mère ne se livre à aucune occupation lucrative et à 775 francs si, au contraire, elle travaille.

Souvent on avait critiqué cette inégalité de sort, d'autant plus que le fait pour la veuve de se livrer à une occupation lucrative n'implique pas nécessairement qu'elle bénéficie de plus de ressources que la veuve qui ne travaille pas.

L'égalité de traitement a été réalisée entre ces enfants qui non seulement bénéficient tous à partir du 1<sup>er</sup> janvier 1953 de l'allocation mensuelle maximum de 1.015 francs, mais encore peuvent désormais y avoir droit jusqu'à l'âge de 21 ans ainsi qu'à une somme annuelle supplémentaire de 1.200 francs.

13.200 orphelins environ bénéficient de cette amélioration très nette du régime antérieur qui entraîne une dépense de 44 millions environ par an.

Enfin la loi du 26 juillet 1952 a mis fin à une situation qui pouvait éventuellement léser un certain nombre d'invalides de la guerre 1914-1918.

C'est celle du régime de l'option pour les invalides de la guerre 1914-1918 bénéficiant d'un traitement, d'un salaire ou d'une pension de retraite à charge de l'Etat, des provinces ou des communes comportant l'octroi d'allocations familiales, entre ces allocations et les majorations pour enfant afférentes aux pensions d'invalidité.

Depuis le 15 août 1946 l'option en cause était considérée comme définitive.

Certains pouvant être actuellement défavorisés de par l'option effectuée antérieurement à cette date, l'article 4 de la loi du 26 juillet 1952 et son arrêté d'application (A. R. du 13 avril 1953) permettent de revenir à tout moment sur cette option.

A remarquer que ces dispositions visent également les victimes civiles de la guerre.

\* \* \*

Enfin le Gouvernement a soumis à l'approbation du Conseil d'Etat un projet de loi rattachant la pension des invalides, veuves, orphelins et ascendants de victimes militaires de la guerre 1914-18 et 1940-45 à l'évolution de l'index, rétablissant en d'autres termes, la mobilité des pensions des victimes de la guerre, mobilité à laquelle à juste titre les invalides, veuves et orphelins de la guerre 1914-18 et 1940-45 tiennent énormément.

Selon ce projet de loi, qui sera déposé très prochainement, le taux de la pension sera rattaché à l'index et comme pour les fonctionnaires de l'Etat une augmentation de 2,50 % sera octroyée dès que l'index aura atteint 430 points. Le taux de la pension sera majoré ou diminué à raison de 2,5 % de majoration ou de réduction lorsque l'index moyen se situe dans une tranche supérieure ou inférieure de 10 points.

Une garantie supplémentaire très importante est accordée aux pensions de ceux à qui la Belgique doit tant ainsi qu'à leurs ayants droit: une diminution du taux de la pension n'est prévue qu'à partir du moment où l'index descendra en dessous de 350 points. Une augmentation de 10 % est prévue pour les pensions de réparation de tous les invalides, veuves, orphelins et ascendants et ce à partir du 1<sup>er</sup> juillet. L'incidence financière annuelle de cette décision du gouvernement est de l'ordre de 250 millions de francs.

Voorts heeft de Regering de afschaffing in 't vooruitzicht gesteld van de tweede vijfjaarlijkse herziening voor de invaliden van de oorlog 1940-1945.

Gedurende deze zittijd werd voor de invaliden, weduwen, wezen en ascendenten van de militaire slachtoffers van de oorlogen 1914-1918 en 1940-1945, een aanzienlijke inspanning gedaan wanneer men bedenkt dat de vergoedingspensioenen, naargelang van de categorieën rechthebbenden, met meer dan 25 % en meer dan 40 % zullen verhoogd zijn.

## II. — Burgerlijke oorlogsslachtoffers van 1914-1918 en 1940-1945.

Belangrijke wetsbepalingen werden uitgevaardigd ten gunste van de burgerlijke oorlogsslachtoffers van 1914-1918 en 1940-1945, zoals blijkt uit volgend bondig overzicht.

### I. — Wetsbepalingen sedert 1950 getroffen.

1°) *Wet van 18 Juli 1952* strekkende tot verwezenlijking van zekere aanpassingen in zake het herstel te verlenen aan de burgerlijke slachtoffers van de oorlog 1940-1945.

#### a) Bijzonderste voordelen :

- 1) Algemene verhoging met 15 % van de pensioenen toegekend aan invaliden, vanaf een invaliditeit van 30 %;
- 2) Voor de geamputeerden en de gerechtigden op een vergoeding voor hulp van een derde, werd de verhoging van de invaliditeitsvergoeding van 40 op 80 % gebracht;
- 3) Verhoging met 25 % van de weduwentoelage;
- 4) De wezentoeelage werd van 700 op 850 frank per maand gebracht.

#### b) Financiële weerslag.

Voor de inwerkingtreding van deze wet, beliep de jaarlijkse financiële last voortvloeiende uit de bestaande bepalingen ten gunste van de burgerlijke oorlogsslachtoffers 1940-1945, 305 miljoen.

Deze jaarlijkse last werd, krachtens de bepalingen der wet van 18 Juli 1952, gebracht op 343 miljoen, hetzij een verhoging van :

38 miljoen.

#### c) Inwerkingtreding :

1 October 1952.

2°) *Wet van 24 Juli 1952* strekkende tot het verwezenlijken van sommige aanpassingen in zake het herstel te verlenen aan de burgerlijke oorlogsslachtoffers van de oorlog 1914-1918.

#### a) Bijzonderste voordelen :

- 1) Dezelfde verhogingen als deze, toegestaan aan de burgerlijke oorlogsslachtoffers 1940-1945 krachtens de wet van 18 Juli 1952;
- 2) Bovendien werd het bedrag der toelagen, toegestaan aan de ascendenten, verhoogd met meer dan 60 %.

#### b) Financiële weerslag.

De jaarlijkse financiële last ten voordele van de burgerlijke slachtoffers van de oorlog 1914-18, die 164 miljoen

De plus, le Gouvernement a prévu la suppression de la seconde révision quinquennale pour les invalides de la guerre 1940-45.

Un effort énorme a été fait pendant cette législature pour les invalides, les veuves, les orphelins et les ascendants des victimes militaires de la guerre 1914-18 et 1940-1945 étant donné que les pensions de réparation auront été majorées de plus de 25 % et de plus de 40 % selon les catégories des ayants droit.

## II. — Victimes civiles 1914-1918 et 1940-1945.

Des dispositions législatives importantes ont été prises en faveur des victimes civiles des guerres 1914-18 et 1940-1945, ainsi qu'il ressort de l'aperçu succinct ci-après :

### I. — Dispositions législatives prises depuis 1950.

1° *Loi du 18 juillet 1952* réalisant certains ajustements en matière de réparations à accorder aux victimes civiles de la guerre 1940-45.

#### a) Principaux avantages :

- 1) Majoration générale de 15 % des pensions aux invalides à partir d'une invalidité de 30 %;
- 2) Pour les amputés et les bénéficiaires de l'indemnité pour aide d'une tierce personne, la majoration de l'allocation d'invalidité a été portée de 40 à 80 %;
- 3) Majoration de 25 % de l'allocation de veuve;
- 4) L'allocation d'orphelin a été portée de 700 à 850 francs par mois.

#### b) Incidence financière.

Avant la mise en application de cette loi, la charge financière annuelle, résultant des dispositions existant en faveur des victimes civiles de la guerre 1940-45, s'élevait à 305 millions.

Cette charge annuelle, en vertu des dispositions de la loi du 18 juillet 1952, a été portée à 343 millions, soit une augmentation de :

38 millions.

#### c) Entrée en application :

1<sup>er</sup> octobre 1952.

2°) *Loi du 24 juillet 1952* réalisant certains ajustements en matière de réparation à accorder aux victimes civiles de la guerre 1914-1918.

#### a) Principaux avantages :

- 1) Majorations identiques à celles accordées aux victimes civiles de la guerre 1940-45 en vertu de la loi du 18 juillet 1952;
- 2) Au surplus, le montant des allocations accordées aux ascendants a été augmenté à raison de plus de 60 %.

#### b) Incidence financière.

La charge financière annuelle consentie en faveur des victimes civiles de la guerre 1914-18 et qui était de l'ordre

beliep, is dus gestegen tot 190 miljoen, zegge een verhoging met :

26 miljoen.

c) *Inwerkingtreding :*

op 1 October 1952.

3°) *Wet van 28 Juli 1953* strekkende tot het verwezenlijken van sommige aanpassingen in zake het herstel te verlenen aan de burgerlijke slachtoffers van de oorlog 1914-1918.

a) *Voornaamste voordelen :*

1) Bepalingen die het mogelijk maken onder zekere voorwaarden aanvragen tot herziening wegens verergering in te dienen;

2) Vereenvoudiging van de berekening der pensioenen;

3) Mogelijkheden om aanvragen tot hernieuwing van toelagen wegens tijdelijke invaliditeit in te dienen;

4) Bij de berekening van de inkomsten welke dienen tot grondslag voor het vaststellen van de ouderdomspensioenen, vrijstelling van de pensioenbedragen verleend aan de invaliden wier ietzel het gevolg is van een vaderlandslievende daad;

5) Gelijksstelling van de hertrouwde weduwe, die opnieuw weduwe is geworden, met de niet hertrouwde weduwe;

6) Vrijstelling van de pensioenen en toelagen van de inkomstenbelastingen;

7) Verhoging van de weduwentoelagen.

b) *Financiële weerslag :*

Ingevolge de bepalingen van deze wet, verhoogt de jaarlijkse financiële weerslag van de pensioenen en toelagen voor de burgerlijke slachtoffers van de oorlog van 1914-1918, die krachtens de wet van 24 Juli van 164 tot 190 miljoen was gestegen, tot 207 miljoen, zegge een nieuwe vermeerdering met :

17 miljoen.

4° *Wetsontwerp* tot schadeloosstelling van de burgerlijke slachtoffers van de oorlog 1940-1945 (goedgekeurd door de Kamer, en door de Senaatscommissie van Wederopbouw onderzocht, thans op de agenda van de openbare vergaderingen van de Senaat).

a) *Voornaamste voordelen :*

1) Sommige slachtoffers, die krachtens de overgangswetgeving van iedere vergoeding zijn uitgesloten, zullen op een pensioen aanspraak kunnen maken;

2) Verhoging van het bedrag der pensioenen en vergoedingen aan de invaliden, weduwen en wezen;

3) Afschaffing van het begrip steun voor het verlenen van de vergoedingen aan de ascendenten en vervanging door de voorwaarde van inkomsten;

4) Afschaffing van de voorwaarden inzake termijn voor het indienen van de aanvragen wegens verergering.

b) *Financiële weerslag :*

79 miljoen.

c) *Inwerkingtreding :*

1 Januari 1954.

de 164 millions est ainsi passée à 190 millions, soit une augmentation de :

26 millions.

c) *Entrée en application :*

le 1<sup>er</sup> octobre 1952.

3°) *Loi du 28 juillet 1953* tendant à réaliser certains ajustements en matière de réparations à accorder aux victimes civiles de la guerre 1914-1918.

a) *Principaux avantages :*

1) Dispositions permettant sous certaines conditions, l'introduction de demandes en revision pour aggravation;

2) Simplification du calcul des pensions;

3) Possibilités d'introduire des demandes en renouvellement d'allocations pour invalidité temporaire;

4) Immunisation dans le calcul des ressources servant de base pour la détermination des pensions de vieillesse, des montants des pensions accordées aux invalides dont le dommage est la conséquence d'un acte patriotique;

5) Assimilation de la veuve remariée, redevenue veuve, à la veuve non remariée;

6) Exonération des pensions et allocations en matière d'impôts sur les revenus;

7) Majoration des allocations de veuves.

b) *Incidence financière :*

En vertu des dispositions de cette loi, l'incidence financière annuelle et relative aux pensions et allocations aux victimes civiles de la guerre 1914-18, qui avait été portée de 164 à 190 millions, en vertu de la loi du 24 juillet, est passée à 207 millions, soit une nouvelle augmentation de :

17 millions.

4° *Projet de loi* portant dédommagement aux victimes civiles de la guerre 1940-45 (voté par la Chambre, examiné par la Commission sénatoriale de la Reconstruction et actuellement à l'ordre du jour des séances publiques du Sénat).

a) *Principaux avantages :*

1) Certaines victimes exclues de toute réparation en vertu de la législation transitoire pourront prétendre à une pension;

2) Augmentation du montant des pensions et allocations aux invalides, veuves et orphelins;

3) Suppression de la notion de soutien pour l'octroi des allocations aux ascendants et son remplacement par la condition de revenus;

4) Suppression de la condition de délai pour l'introduction des demandes en aggravation.

b) *Incidence financière :*

79 millions.

c) *Entrée en application :*

le 1<sup>er</sup> janvier 1954.

*Samenvattend* kan men zeggen dat de maatregelen, door de Regering sedert 1950 ten behoeve van de burgerlijke slachtoffers van beide oorlogen genomen, jaarlijks een nieuwe financiële weerslag van:

160 miljoen

met zich zullen brengen.

Zodoende zal voor de burgerlijke slachtoffers van beide oorlogen jaarlijks een bedrag van:

629 miljoen

worden uitbetaald.

## II. — Ontwikkeling van het bedrag der pensioenen en vergoedingen sedert 1946.

### 1°) Invaliden.

Burgerlijke slachtoffers 1914-1918 (toevallige).

Burgerlijke slachtoffers 1940-1945.

*En résumé*, les dispositions prises par le Gouvernement, depuis 1950, en faveur des victimes civiles des deux guerres, donneront lieu à une nouvelle incidence financière annuelle de:

160 millions.

De la sorte, il sera désormais payé annuellement, pour les victimes civiles des deux guerres, la somme de:

629 millions.

## II. — Evolution du taux des pensions et des allocations depuis 1946.

### 1°) Invalides.

Victimes civiles 1914-1918 (accidentelles).

Victimes civiles 1940-1945.

| Bedrag<br>—<br>Taux | 1921  | 1946   | 1949   | 1952   |
|---------------------|-------|--------|--------|--------|
| 10 %                | 288   | 1.555  | 1.788  | 1.788  |
| 15 %                | 432   | 2.332  | 2.681  | 2.681  |
| 20 %                | 576   | 3.110  | 3.576  | 3.576  |
| 25 %                | 720   | 3.888  | 4.471  | 4.471  |
| 30 %                | 864   | 4.665  | 5.364  | 6.064  |
| 35 %                | 1.008 | 5.443  | 6.259  | 7.075  |
| 40 %                | 1.152 | 6.220  | 7.153  | 8.086  |
| 45 %                | 1.296 | 6.998  | 8.047  | 9.097  |
| 50 %                | 1.440 | 7.776  | 8.942  | 10.108 |
| 55 %                | 1.584 | 8.553  | 9.836  | 11.118 |
| 60 %                | 1.728 | 9.331  | 13.064 | 14.463 |
| 65 %                | 1.872 | 10.108 | 14.151 | 15.667 |
| 70 %                | 2.016 | 10.886 | 15.240 | 16.873 |
| 75 %                | 2.160 | 11.664 | 16.328 | 18.079 |
| 80 %                | 2.304 | 12.441 | 17.417 | 19.283 |
| 85 %                | 2.448 | 13.219 | 18.507 | 20.489 |
| 90 %                | 2.592 | 13.996 | 19.594 | 21.693 |
| 95 %                | 2.736 | 14.774 | 20.683 | 22.899 |
| 100 %               | 2.880 | 15.552 | 21.772 | 24.105 |

## b) Burgerlijke slachtoffers 1914-1918 (vaderlandslieverid). | b) Victimes civiles 1914-1918 (patriotiques)

| Bedrag<br>—<br>Taux | 1921  | 1946   | 1949   | 1952   |
|---------------------|-------|--------|--------|--------|
| 10 %                | 360   | 1.944  | 2.235  | 2.527  |
| 15 %                | 540   | 2.916  | 3.353  | 3.790  |
| 20 %                | 720   | 3.888  | 4.471  | 5.054  |
| 25 %                | 900   | 4.860  | 5.589  | 6.318  |
| 30 %                | 1.080 | 5.832  | 6.706  | 7.581  |
| 35 %                | 1.260 | 6.804  | 7.824  | 8.845  |
| 40 %                | 1.440 | 7.776  | 8.942  | 10.108 |
| 45 %                | 1.620 | 8.748  | 10.060 | 11.372 |
| 50 %                | 1.800 | 9.720  | 11.178 | 12.636 |
| 55 %                | 1.980 | 10.692 | 12.295 | 13.899 |
| 60 %                | 2.160 | 11.664 | 16.329 | 18.079 |
| 65 %                | 2.340 | 12.636 | 17.690 | 19.585 |
| 70 %                | 2.520 | 13.608 | 19.051 | 21.092 |
| 75 %                | 2.700 | 14.580 | 20.412 | 22.599 |
| 80 %                | 2.880 | 15.552 | 21.772 | 24.105 |
| 85 %                | 3.060 | 16.524 | 23.133 | 25.612 |
| 90 %                | 3.240 | 17.496 | 24.494 | 27.118 |
| 95 %                | 3.420 | 18.468 | 25.855 | 28.625 |
| 100 %               | 3.600 | 19.440 | 27.216 | 30.132 |

2°) Weduwen van burgerlijke slachtoffers van de oorlog 1914-1918.

2°) Veuves de victimes civiles de la guerre 1914-1918.

|                                                                                                     | Niet hertrouwde weduwe<br>—<br>Veuve non remariée                        |                                                               |                                                                                    | Hertrouwde<br>weduwe<br>—<br>Veuve<br>remariée | Nieuw<br>weduwenschap<br>—<br>Nouveau<br>veuvage |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|--------------------------------------------------|
|                                                                                                     | gehuwd vóór het schadelijk feit<br>—<br>mariée avant le fait dommageable |                                                               | gehuwd<br>na het<br>schadelijk feit<br>—<br>mariée après<br>le fait<br>dommageable |                                                |                                                  |
|                                                                                                     | slachtoffers<br>van ongeval<br>—<br>victimes<br>d'accident               | slachtoffers<br>van zijn plicht<br>—<br>victimes<br>du devoir |                                                                                    |                                                |                                                  |
| Wet van 19 Augustus 1921. — Loi du 19 août 1921 ...                                                 | 1.500                                                                    | 1.500                                                         | 1.500<br>en vóór 1-1-1935<br>et avant 1-1-1935<br>(1)                              | 1.500                                          | 1.500                                            |
| Wet van 28 Juli 1926 en stabilisatie 1946. — Loi du<br>28 juillet 1926 et stabilisation 1946 ... .. | 8.100                                                                    | 8.100                                                         | 8.100                                                                              | 1.500                                          | 8.100                                            |
| Wet van 1 Augustus 1948. — Loi du 1 <sup>re</sup> août 1948 ...                                     | 14.100                                                                   | 17.700                                                        | 8.100                                                                              | 1.500                                          | 8.100                                            |
| Wet van 24 Juli 1952. — Loi du 24 juillet 1952 ... ..                                               | 17.500                                                                   | 22.300                                                        | 9.300                                                                              | 1.500                                          | 8.100                                            |
| Wet van 28 Juli 1953. — Loi du 28 juillet 1953 ... ..                                               | 17.550                                                                   | 22.500                                                        | 9.300                                                                              | 1.500                                          | 17.550<br>of — ou<br>22.500<br>of — ou<br>9.300  |

(1) Koninklijk besluit van 22 Februari 1935 — artikel 3.

« Indien het huwelijk van een burgerlijk oorlogsslachtoffer niet dagtekent van vóór het schadelijk feit, zo is het pensioen dan alleen verschuldigd bijaldien het huwelijk werd aangegaan vóór 1 Januari 1935 en ten minste één jaar heeft geduurd. »

(1) Arrêté royal du 22 février 1935 — article 3.

« Si le mariage n'est pas antérieur au fait dommageable, la pension n'est due que si le mariage a été contracté avant le 1<sup>er</sup> janvier 1935 et a duré un an au moins. »

*Weduwen van burgerlijke slachtoffers van de oorlog 1940-1945.*

*Veuves de victimes civiles de la guerre 1940-1945.*

|                                                               | Gehuwd<br>—<br>Mariée                                            |                                                                | Hertrouwde<br>weduwe<br>—<br>Veuve<br>remariée | Nieuw<br>weduwenschap<br>—<br>Nouveau<br>veuvage |
|---------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|--------------------------------------------------|
|                                                               | vóór het<br>schadelijk feit<br>—<br>avant le fait<br>dommageable | na het<br>schadelijk feit<br>—<br>après le fait<br>dommageable |                                                |                                                  |
| 1946 .....                                                    | 8.100                                                            | 8.100                                                          | 1.500                                          | 8.100                                            |
| Wet van 1 Juni 1949. — Lot du 1 <sup>er</sup> juin 1949 ..... | 14.100                                                           | 8.100                                                          | 1.500                                          | 8.100                                            |
| Wet van 18 Juli 1952. — Loi du 18 juillet 1952 .....          | 17.500                                                           | 8.100                                                          | 1.500                                          | 8.100                                            |

Het ontwerp dat thans ter bespreking aan het Parlement is voorgelegd bevat bijzondere bepalingen te hunnen voordele.

Des dispositions spéciales en leur faveur sont contenues dans le projet actuellement en discussion au Parlement.

3°) *Ascendenten.*

3°) *Ascendants.*

a) van de oorlog van 1914-1918.

a) de la guerre 1914-1918.

| Bepalingen<br>—<br>Dispositions | Enkelvoudige vergoeding<br>—<br>Allocation simple | Dubbele vergoeding<br>—<br>Allocation double |
|---------------------------------|---------------------------------------------------|----------------------------------------------|
| 1921 .....                      | 400                                               | 800                                          |
| 1946 .....                      | 2.160                                             | 4.320                                        |
| 1952 .....                      | 2.160<br>of — ou (1)<br>3.660                     | 4.320<br>of — ou (1)<br>7.320                |
| 1953 .....                      | 1.460<br>of — ou (2)<br>4.275                     | 2.920<br>of — ou (2)<br>8.550                |

(1) Volgens de inkomsten.

(1) Suivant l'importance des revenus.

b) van de oorlog van 1940-1945.

b) de la guerre 1940-1945.

| Bepalingen<br>—<br>Dispositions | Enkelvoudige vergoeding<br>—<br>Allocation simple | Dubbele vergoeding<br>—<br>Allocation double |
|---------------------------------|---------------------------------------------------|----------------------------------------------|
| 1946 .....                      | 2.160                                             | 4.320                                        |

4°) *Wezen.*

4°) *Orphelins.*

a) van de oorlog van 1914-1918 :

wet van 19 Augustus 1921 — basis = 300 frank;  
wet van 28 Juli 1926 — basis = 1.320 frank;  
besluit van 1946 — basis = 1.620 frank.

a) de la guerre 1914-1918 :

loi du 19 août 1921 — base = 300 francs;  
loi du 28 juillet 1926 — base = 1.320 francs;  
arrêté de 1946 — base = 1.620 francs.

b) van de oorlog van 1940-1945 :

besluit van 1946 — basis = 1.620 frank.

b) de la guerre 1940-1945 :

arrêté de 1946 — base = 1.620 francs.

## C) Ouderdomspensioenen.

In de sector van de ouderdomspensioenen werden belangrijke maatregelen genomen :

1) Door de *wet van 30 December 1950* werd de ouderdomsrente van 100 tot 200 % verhoogd ten voordele van de gerechtigden die een aanvullend ouderdoms- of overlevingspensioen genieten, en van 200 tot 300 % ten voordele van hen die geen aanvullend pensioen genieten.

2) Door de *wet van 13 Juli 1951* werd het weduwenpensioen van 100 tot 200 % verhoogd ten voordele van de gerechtigden die een aanvullend ouderdoms- of overlevingspensioen genieten, en van 200 tot 300 % ten voordele van diegenen die geen aanvullend pensioen genieten. De wezentoelage werd van 200 tot 300 % verhoogd.

3) Door het *Koninklijk besluit van 17 Januari 1953* werden de aanvullende ouderdoms- en overlevingspensioenen verhoogd, o. m. een verhoging van het aanvullend ouderdomspensioen met 1.000 frank voor de gehuwde gerechtigden en met 700 frank voor de andere, en een verhoging van het aanvullend overlevingspensioen met 350 frank voor de weduwen van minder dan 60 jaar en met 500 frank van 60 jaar af.

4) Door het *Koninklijk besluit van 5 Juni 1953*, genomen ter voldoening van de wet van 13 Augustus 1953 houdende de begroting van pensioenen voor het dienstjaar 1953, werd toegekend wat volgt :

— aanvullende inkomsten van 600 of 400 frank naargelang het een gehuwde of een ongehuwde rechthebbende betreft, aan de rechthebbenden op een ouderdomsrentetoeslag die geen aanvullend ouderdoms- of overlevingspensioen genieten;

— aanvullende inkomsten van 300 frank aan de rechthebbenden op een weduwenrentetoeslag die geen aanvullend ouderdoms- of overlevingspensioen noch de hogervermelde aanvullende inkomsten van 600 of 400 frank genieten;

— dit aanvullend bedrag wordt van 300 tot 400 frank verhoogd wanneer het een gerechtigde betreft aan wie de ouderdomsrentetoeslag niet kon worden toegekend, omdat deze lager was dan het bedrag van de weduwenrentetoeslag welke zij genoot.

Ten einde zich rekenschap te kunnen geven van de omvang van de financiële weerslag van die maatregelen, geeft uw verslaggever hieronder het bedrag van de lasten van die voordelen voor het jaar 1953 aan :

|                                                 |             |
|-------------------------------------------------|-------------|
| voor de wet van 30 December 1950 ... .. fr.     | 750.794.828 |
| voor de wet van 13 Juli 1951 ... ..             | 15.261.865  |
| voor het Koninklijk besluit van 17 Jan. 1953    | 215.000.000 |
| voor het Koninklijk besluit van 5 Juni 1953 ... | 53.113.891  |

Aan de hand van volgende synoptische tabel kan men de ontwikkeling nagaan van het maximumbedrag der ouderdoms- en overlevingspensioenen van 1 Januari 1946 tot 1 Januari 1954, zowel voor de verplicht als voor de vrij verzekerden. Ieder lid zal zich een denkbeeld kunnen vormen van de inspanning die ten gunste van deze categorie gepensioneerden gedaan werd :

## C) Pensions de vieillesse.

Dans le secteur des pensions de vieillesse des mesures importantes ont été prises :

1) *Par la loi du 30 décembre 1950*, la rente de vieillesse est portée de 100 à 200 % en faveur des bénéficiaires qui sont titulaires d'un complément de pension de vieillesse ou de survie et de 200 à 300 % en faveur de ceux qui ne bénéficient pas d'un tel complément de pension.

2) *Par la loi du 13 juillet 1951*, la rente des veuves est portée de 100 à 200 % en faveur des bénéficiaires, qui sont titulaires d'un complément de pension de vieillesse ou de survie et de 200 à 300 % en faveur de celles qui ne sont pas titulaires d'un tel complément. L'allocation d'orphelin fut portée de 200 à 300 %.

3) *L'arrêté royal du 17 janvier 1953* apporte une augmentation des compléments de pension de vieillesse et de survie, notamment une augmentation du complément de pension de vieillesse de 1.000 francs pour les bénéficiaires mariés et de 700 francs pour les autres, et une augmentation du complément de pension de survie de 350 francs pour les veuves de moins de 60 ans et de 500 francs pour les veuves à partir de 60 ans.

4) *L'arrêté royal du 5 juin 1953* pris en exécution de la loi du 13 août 1953 contenant le budget des pensions pour l'exercice 1953 accorde :

— un complément de ressources de 600 francs ou de 400 francs, selon qu'il s'agit d'un bénéficiaire marié ou d'un autre bénéficiaire, aux titulaires d'une majoration de rente de vieillesse qui ne jouissent pas d'un complément de pension de vieillesse ou de survie;

— un complément de ressources de 300 francs aux bénéficiaires d'une majoration de rente de veuve qui ne jouissent pas d'un complément de pension de vieillesse ou de survie, ni du complément de ressources de 600 francs ou 400 francs dont question ci-dessus;

— ce complément de 300 francs est porté à 400 francs s'il s'agit d'une bénéficiaire à qui la majoration de rente de vieillesse n'a pu être accordée parce qu'elle était inférieure au montant de la majoration de rente de veuves dont elles étaient bénéficiaires.

Afin de se rendre compte de l'importance de la répercussion financière de ces mesures, votre rapporteur signale que le montant des charges de ces avantages pour l'année 1953 représente :

|                                               |             |
|-----------------------------------------------|-------------|
| pour la loi du 30 décembre 1950 ... .. fr.    | 750.794.828 |
| pour la loi du 13 juillet 1951 ... ..         | 15.261.865  |
| pour l'arrêté royal du 17 janvier 1953 ... .. | 215.000.000 |
| pour l'arrêté royal du 5 juin 1953 ... ..     | 53.113.891  |

Le tableau synoptique ci-après donnera une idée de l'évolution du montant du taux maximum des pensions de vieillesse et de survie à partir du 1<sup>er</sup> janvier 1946 au 1<sup>er</sup> janvier 1954 tant pour les assurés obligatoires que pour les assurés libres. Chaque membre pourra se faire une idée de l'effort qui a été fait pour cette catégorie de pensionnés :

*Evolutie van het maximumbedrag der ouderdoms- en weduwenpensioenen van 1 Januari 1946 af.*

*Evolution du taux maximum des pensions de vieillesse et de veuve à partir du 1<sup>er</sup> janvier 1946.*

| Wetgeving<br>of reglementering<br>—<br>Législation<br>ou réglementation                                                                       | Datum van<br>inwerking-<br>treding<br>—<br>Date<br>d'entrée<br>en vigueur | VERPLICHT VERZEKERDEN<br>ASSURES OBLIGATOIRES                              |                                                                                                       |                                                                            |                                                                                                       |                                               |                                                                      |                                                                    | VRIJ<br>VERZEKERDE<br>—<br>ASSURES<br>LIBRES                                         |                   |                        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|------------------------|
|                                                                                                                                               |                                                                           | Ouderdom — Vieillesse                                                      |                                                                                                       |                                                                            |                                                                                                       | Overleving — Survie                           |                                                                      |                                                                    | Ouderdom<br>—<br>Vieillesse                                                          |                   | Ov<br>levi<br>—<br>Sur |
|                                                                                                                                               |                                                                           | Gezin — Ménage                                                             |                                                                                                       | Alleenstaand — Isolé                                                       |                                                                                                       | Beneden<br>55 jaar<br>—<br>Moins<br>de 55 ans | Van 55 jaar af<br>—<br>A partir de 55 ans                            |                                                                    |                                                                                      |                   |                        |
|                                                                                                                                               |                                                                           | Ouderdoms-<br>rentetoeslag<br>—<br>Majoration<br>de rente<br>de vieillesse | Aanvullend<br>ouderdoms-<br>pensioen<br>—<br>Complément<br>de pension<br>de vieillesse                | Ouderdoms-<br>rentetoeslag<br>—<br>Majoration<br>de rente<br>de vieillesse | Aanvullend<br>ouderdoms-<br>pensioen<br>—<br>Complément<br>de pension<br>de vieillesse                |                                               | Weduwe-<br>rentetoeslag<br>—<br>Majoration<br>de rente<br>de veuve   | Weduwe-<br>rentetoeslag<br>—<br>Majoration<br>de rente<br>de veuve | Aanvullend<br>overlevings-<br>pensioen<br>—<br>Complément<br>de pension<br>de survie | Gezin —<br>Ménage |                        |
| Besluit van de Regent van<br>22 juni 1946. — Arrêté du<br>Regent du 22 juin 1946.                                                             | 1-6-1946                                                                  | 3.200                                                                      | 11.200                                                                                                | 2.100                                                                      | 7.500                                                                                                 | 1.080                                         | 540                                                                  | 6.400                                                              | 6.400                                                                                | 4.200             | 1.1                    |
|                                                                                                                                               |                                                                           | Totaal — Total : 14.400 fr.                                                |                                                                                                       | Totaal — Total : 9.600 fr.                                                 |                                                                                                       |                                               | Totaal — Total : 6.940 fr.                                           |                                                                    |                                                                                      |                   |                        |
| Besluit van de Regent van<br>21 Mei 1947. — Arrêté du<br>Regent du 21 mai 1947.                                                               | 1-5-1947                                                                  | 3.200                                                                      | 13.300                                                                                                | 2.100                                                                      | 8.780                                                                                                 | 1.080                                         | 540                                                                  | 6.400                                                              | 6.400                                                                                | 4.200             | 1.1                    |
|                                                                                                                                               |                                                                           | Totaal — Total : 16.500 fr.                                                |                                                                                                       | Totaal — Total : 10.880 fr.                                                |                                                                                                       |                                               | Totaal — Total : 6.940 fr.                                           |                                                                    |                                                                                      |                   |                        |
| Besluit van de Regent van<br>16 juni 1947. — Arrêté du<br>Regent du 16 juin 1947.                                                             | 1-8-1947                                                                  | 16.500<br>+ 1.500<br>—<br>18.000                                           |                                                                                                       | 10.800<br>+ 1.000<br>—<br>11.880                                           |                                                                                                       | 1.080                                         | 6.940 + 1.000 = 7.940 fr.<br>of — ou<br>6.940 + 500 = 7.440 fr.      |                                                                    | 6.400                                                                                | 4.200             | 1.1                    |
| Zogenaamde buitengewone toe-<br>lagen voor huishoudelijke<br>heruitrusting. — Allocation<br>exceptionnelle dite de ré-<br>équipement ménager. |                                                                           |                                                                            |                                                                                                       |                                                                            |                                                                                                       |                                               | Weduwen<br>van 55<br>tot 60 jaar<br>—<br>Veuves<br>de 55<br>à 60 ans | Weduwen<br>boven<br>60 jaar<br>—<br>Veuves<br>de plus<br>de 60 ans |                                                                                      |                   |                        |
| Besluit van de Regent van<br>10 Mei 1948. — Arrêté du<br>Regent du 10 mai 1948.                                                               | 1-1-1948                                                                  | 3.200                                                                      | 14.800                                                                                                | 2.100                                                                      | 9.900                                                                                                 | 1.080                                         | 540 + 6.400<br>= 6.940                                               | 540 + 8.700<br>= 9.240                                             | 6.400                                                                                | 4.200             | 1.                     |
|                                                                                                                                               |                                                                           | Totaal — Total : 18.000 fr.                                                |                                                                                                       | Totaal — Total : 12.000 fr.                                                |                                                                                                       |                                               |                                                                      |                                                                    |                                                                                      |                   |                        |
| Besluit van de Regent van<br>23 April 1949. — Arrêté du<br>Regent du 23 avril 1949.                                                           | 1-1-1949                                                                  | 3.200                                                                      | 17.200                                                                                                | 2.100                                                                      | 11.500                                                                                                | 1.080                                         | 540 + 7.600<br>= 8.140                                               | 540 + 9.900<br>= 10.440                                            | 8.800                                                                                | 5.400             | 1.                     |
|                                                                                                                                               |                                                                           | Totaal — Total : 20.400 fr.                                                |                                                                                                       | Totaal — Total : 13.600 fr.                                                |                                                                                                       |                                               |                                                                      |                                                                    |                                                                                      |                   |                        |
| Wet van 30 Dècember 1950<br>en Wet van 13 Juli 1951.<br>— Loi du 30 décembre 1950<br>et Loi du 13 juillet 1951.                               | 1-1-1951                                                                  | 6.400                                                                      | 17.200                                                                                                | 4.200                                                                      | 11.500                                                                                                | 1.620                                         | 1.080 + 7.600<br>= 8.680                                             | 1.080 + 9.900<br>= 10.980                                          | 12.000                                                                               | 7.500             | 1.                     |
|                                                                                                                                               |                                                                           | Totaal — Total : 23.600 fr.                                                |                                                                                                       | Totaal — Total : 15.700 fr.                                                |                                                                                                       |                                               |                                                                      |                                                                    |                                                                                      |                   |                        |
| Koninklijk besluit van 16 Mei<br>1951. — Arrêté royal du<br>16 mai 1951.                                                                      | 1-5-1951                                                                  | 6.400                                                                      | 18.060<br>(+ 5%)                                                                                      | 4.200                                                                      | 12.075                                                                                                | 1.620                                         | 1.080 + 7.980<br>= 9.060                                             | 1.080 + 10.395<br>= 11.475                                         | 12.000                                                                               | 7.500             | 1.                     |
|                                                                                                                                               |                                                                           | Totaal — Total : 24.460 fr.                                                |                                                                                                       | Totaal — Total : 16.275 fr.                                                |                                                                                                       |                                               |                                                                      |                                                                    |                                                                                      |                   |                        |
| Koninklijk besluit van 27 No-<br>vember 1951. — Arrêté<br>royal du 27 novembre 1951.                                                          | 1-10-1951                                                                 | 6.400                                                                      | 18.600<br>(zie tabel der<br>toenemende<br>bedragen)<br>—<br>(voir tableau<br>des taux<br>progressifs) | 4.200                                                                      | 12.400<br>(zie tabel der<br>toenemende<br>bedragen)<br>—<br>(voir tableau<br>des taux<br>progressifs) | 1.620                                         | 1.080 + 8.200<br>= 9.280                                             | 1.080 + 10.700<br>= 11.780                                         |                                                                                      |                   |                        |
|                                                                                                                                               |                                                                           | Totaal — Total : 25.000 fr.                                                |                                                                                                       | Totaal — Total : 16.600 fr.                                                |                                                                                                       |                                               |                                                                      |                                                                    |                                                                                      |                   |                        |

| Wetgeving<br>of reglementering<br>—<br>Législation<br>ou réglementation                                                                    | Datum van<br>inwerking-<br>treding<br>—<br>Date<br>d'entrée<br>en vigueur | VERPLICHT VERZEKERDEN<br>ASSURES OBLIGATOIRES                              |                                                                                                      |                                                                             |                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                    |                                                                    | VRIJ<br>VERZEKERDEN<br>ASSURES<br>LIBRES                                             |                   |                                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|---------------------------------|
|                                                                                                                                            |                                                                           | Ouderdom — Vieillesse                                                      |                                                                                                      |                                                                             |                                                                                                      | Overleving — Survie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                    |                                                                    | Ouderdom<br>—<br>Vieillesse                                                          |                   | Over-<br>leving<br>—<br>Survie  |
|                                                                                                                                            |                                                                           | Gezin — Ménage                                                             |                                                                                                      | Alleenstaand — Isolé                                                        |                                                                                                      | Beneden<br>55 jaar<br>—<br>Moins<br>de 55 ans                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Van 55 jaar af<br>—<br>A partir de 55 ans                          |                                                                    |                                                                                      |                   |                                 |
|                                                                                                                                            |                                                                           | Ouderdoms-<br>rentetoeslag<br>—<br>Majoration<br>de rente<br>de vieillesse | Aanvullend<br>ouderdoms-<br>pensioen<br>—<br>Complément<br>de pension<br>de vieillesse               | Ouderdoms-<br>rentetoeslag<br>—<br>Majoration<br>de rente<br>de vieillesse  | Aanvullend<br>ouderdoms-<br>pensioen<br>—<br>Complément<br>de pension<br>de vieillesse               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Weduwe-<br>rentetoeslag<br>—<br>Majoration<br>de rente<br>de veuve | Weduwe-<br>rentetoeslag<br>—<br>Majoration<br>de rente<br>de veuve | Aanvullend<br>overlevings-<br>pensioen<br>—<br>Complément<br>de pension<br>de survie | Gezin —<br>Ménage | Alleen-<br>staand<br>—<br>Isolé |
| Koninklijk besluit van 24 Juni 1952. — Arrêté royal du 24 juin 1952.                                                                       | 1-10-1951                                                                 | idem                                                                       |                                                                                                      | idem                                                                        |                                                                                                      | 1.920                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | idem                                                               | idem                                                               | 12.600                                                                               | 7.900             | 1.920                           |
| Koninklijk besluit van 17 Januari 1953. — Arrêté royal du 17 janvier 1953.                                                                 | 1-1-1953                                                                  | 6.400                                                                      | 19.600<br>(zie tabel der<br>toenemende<br>bedragen)<br><br>(voir tableau<br>des taux<br>progressifs) | 4.200                                                                       | 13.100<br>(zie tabel der<br>toenemende<br>bedragen)<br><br>(voir tableau<br>des taux<br>progressifs) | idem                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 1.080 + 8.550<br>= 9.630                                           | 1.080 + 11.200<br>= 12.280                                         | idem                                                                                 | idem              | idem                            |
|                                                                                                                                            |                                                                           | Totaal — Total : 26.000 fr.<br>gezin — ménage                              |                                                                                                      | Totaal — Total : 17.300 fr.<br>alleenstaande persoon<br>—<br>personne seule |                                                                                                      | Weduwe<br>beneden<br>55 jaar<br>—<br>Veuve de<br>moins<br>de 55 ans                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Weduwe<br>van 55<br>tot 60 jaar<br>—<br>Veuve<br>de 55<br>à 60 ans | Weduwe<br>boven<br>60 jaar<br>—<br>Veuve<br>de plus<br>de 60 ans   |                                                                                      |                   |                                 |
| Wet van 23 December 1953<br>betreffende het werklieden-<br>pensioen. — Loi du 23 dé-<br>cembre 1953 relative à la<br>pension des ouvriers. | 1-1-1954                                                                  | Totaal — Total : 26.000 fr.                                                |                                                                                                      | Totaal — Total : 17.300 fr.                                                 |                                                                                                      | Weduwen :<br><br>1) van 60 jaar af : 13.000 fr. (weduwe-<br>pensioen).<br><br>2) weduwen die op de dag van het<br>overlijden van hun echtgenoot 45 jaar<br>zijn :<br><br>— invalide weduwen (66 %);<br>— weduwen met tenminste één kind<br>ten laste;<br>— weduwetoeelage gelijk aan 25 %<br>van het gemiddeld loon van de<br>echtgenoot.<br><br>3) andere weduwen :<br><br>enige aanpassingsvergoeding gelijk<br>aan een annuïteit van de weduwen-<br>toelage (zie 2 hierboven).<br><br>Veuves :<br><br>1) à partir de 60 ans : 13.000 fr. (pen-<br>sion de veuve).<br><br>2) veuves âgées de 45 ans au jour du<br>décès du mari :<br><br>— veuves invalides (66 %);<br>— veuves avec charge d'un enfant<br>au moins;<br>— allocation de veuve égale à 25 %<br>du salaire moyen du mari.<br><br>3) autres veuves :<br><br>indemnité d'adaptation unique égale<br>à une annuité de l'allocation de<br>veuve (voir 2 ci-dessus). |                                                                    |                                                                    | 12.600                                                                               | 7.900             | 1.920                           |

Uw verslaggever staat er tevens op er op te wijzen dat het maximumbedrag van het pensioen van een gehuwd verzekerde gestegen is van 20.400 frank in 1949 tot 26.000 frank in 1953, zegge een verhoging met 27,5 %; het bedrag van het pensioen van een bediende, bijvoorbeeld in 1885 geboren, is gestegen van 28.300 frank in 1949 tot 36.215 frank in 1953, zegge een verhoging met 28 %; het bedrag van het pensioen van de gehuwde vrij verzekerde is gestegen tot 8.800 frank per jaar in 1949 op 12.600 frank in 1953, zegge een verhoging met 43 %.

Er is sprake van een nieuwe verhoging van het pensioen der vrij verzekerden in het wetsonwerp betreffende het ouderdomspensioen voor zelfstandige arbeiders.

De voordelen welke onlangs bij de wet van 23 December 1953 werden toegestaan met betrekking tot het pensioen der werklieden en die voorkomen in het wetsonwerp betreffende het pensioen voor zelfstandige arbeiders thans bij de Kamer der Volksvertegenwoordigers aanhangig, zijn in een ieders geheugen en het zal uw verslaggever volstaan te verwijzen naar de uitstekende verslagen die werden neergelegd over deze twee belangrijke wetgevende stukken.

Uw verslaggever herinnert er eveneens aan, dat de Regering aan de Kamers voorgesteld heeft de kleine rentetrekken van de Spaarkas te helpen, en dat er een toelage van 8.550 frank aan de gehuwde kleine rentetrekken, geboren tussen 31 December 1865 en 1 Januari 1880, een toelage van 4.600 frank aan de kleine rentetrekken die ongehuwd, weduwnaars of weduwen zijn, toegekend werd krachtens de wet van 20 December 1952.

#### D) Pensioen der mijnwerkers.

Het bijzonder pensioenstelsel voor de mijnwerkers en de er mee gelijkgestelden heeft sedert 1 Januari 1950 verscheidene wijzigingen ondergaan, die tot gevolg hadden zowel de bedragen van de bij dit stelsel bepaalde uitkeringen als de inrichting van zekere hoofdbepalingen aanzienlijk te verbeteren.

##### I. — Wijzigingen aan de bedragen der uitkeringen.

a) Bij Koninklijk besluit van 3 Januari 1951, uitwerking hebbend met ingang van 1 Januari 1951, werden de bedragen der invaliditeitspensioenen en der ouderdomspensioenen voor weduwen met ongeveer 6 à 11 % vermeerderd met betrekking tot de bedragen, die sedert 1 Januari 1949 van kracht waren.

b) Bij Koninklijk besluit van 24 Mei 1951, werden de bedragen van voormelde pensioenen, met ingang van 1 Mei 1951, opnieuw met ongeveer 3 1/2 tot 4 1/2 % vermeerderd; daarenboven werden de wezentoelagen met ongeveer 50 % vermeerderd.

c) Bij Koninklijk besluit van 8 December 1951, werden de ouderdomspensioenen voor arbeiders, de invaliditeitspensioenen en de ouderdomspensioenen voor weduwen, met ingang van 1 October 1951, opnieuw met ongeveer 2 1/2 % vermeerderd met betrekking tot de bedragen toegekend vanaf 1 Mei 1951.

d) Bij de wet van 6 Maart 1952, werden de overlevingspensioenen voor weduwen vanaf 1 April 1952 eenvormig gemaakt en over 't algemeen verhoogd voor al de categorieën van begunstigten.

e) Ten slotte, werden bij Koninklijk besluit van 28 Januari 1953, uitwerking hebbend met ingang van 1 Januari 1953, de bedragen der ouderdomspensioenen voor

Votre rapporteur tient également à signaler que le taux maximum de la pension d'un assuré obligatoire marié a passé de 20.400 francs en 1949 à 26.000 francs en 1953, soit une augmentation de 27,5 %, le taux de la pension d'un employé né par exemple en 1885 a passé de 28.300 francs en 1949 à 36.215 francs en 1953, soit une augmentation de 28 %, le taux de la pension de l'assuré libre marié a passé de 8.800 francs par an en 1949 à 12.600 francs en 1953 ou une augmentation de 43 %.

Une nouvelle augmentation de la pension des assurés libres est prévue au projet de loi relatif à la pension de vieillesse des travailleurs indépendants.

Les avantages accordés par la récente loi du 23 décembre 1953 relative à la pension des ouvriers et prévus dans le projet de loi en discussion à la Chambre des Représentants relatif à la pension des travailleurs indépendants sont dans la mémoire de tous et il suffira à votre rapporteur de se référer aux excellents rapports qui furent déposés au sujet de ces importantes œuvres législatives.

Votre rapporteur rappelle également que le Gouvernement a proposé aux Chambres d'aider les petits rentiers de la Caisse d'Épargne et qu'une allocation de 8.550 francs fut accordée aux petits rentiers mariés nés entre le 31 décembre 1865 et le 1<sup>er</sup> janvier 1880, une allocation de 4.600 francs aux petits rentiers non mariés ou veufs et aux veuves par la loi du 20 décembre 1952.

#### D) Pensions des ouvriers mineurs.

Depuis le 1<sup>er</sup> janvier 1950, le régime spécial de retraite des ouvriers mineurs et assimilés a subi diverses modifications qui ont eu pour effet d'améliorer sensiblement et le montant des prestations prévues par ce régime, et l'économie de certaines des dispositions fondamentales du régime.

##### I. — Modifications du taux des prestations.

a) Par l'arrêté royal du 3 janvier 1951, sortant ses effets le 1<sup>er</sup> janvier 1951, le montant des pensions de vieillesse des ouvriers, des pensions d'invalidité et des pensions de vieillesse de veuve a été augmenté de 6 % à 11 % environ, par rapport aux montants qui étaient en vigueur depuis le 1<sup>er</sup> janvier 1949.

b) A partir du 1<sup>er</sup> mai 1951, en vertu d'un arrêté royal du 24 mai 1951, le taux des pensions susdites a été majoré à nouveau d'environ 3 1/2 % à 4 1/2 %; de plus, les allocations d'orphelin ont été augmentées d'environ 50 %.

c) A partir du 1<sup>er</sup> octobre 1951, en vertu de l'arrêté royal du 8 décembre 1951, les pensions de vieillesse des ouvriers, les pensions d'invalidité et les pensions de vieillesse de veuve ont été à nouveau augmentées d'environ 2 1/2 % par rapport aux montants accordés à partir du 1<sup>er</sup> mai 1951.

d) Par la loi du 6 mars 1952, les pensions de survie des veuves ont été uniformisées à partir du 1<sup>er</sup> avril 1952 et, en général, augmentées pour chaque catégorie de bénéficiaires.

e) Enfin, un arrêté royal en date du 28 janvier 1953, sortant ses effets le 1<sup>er</sup> janvier 1953, a augmenté les montants des pensions de vieillesse des ouvriers, des pensions

arbeiders, der invaliditeitspensioenen, der overlevings- en ouderdomspensioenen voor weduwen met ongeveer 4 % vermeerderd met betrekking tot de bedragen, die sedert 1 October 1951 van kracht waren.

## II. — Wijzigingen aan zekere bepalingen van het stelsel.

a) De wet van 6 Maart 1952 heeft onder meer het invaliditeitsstelsel verbeterd door de voorwaarden tot genot van het pensioen te verruimen.

Vóór 1 Januari 1952 werden de gepensioneerden die wegens invaliditeit ten minste 20 jaren mijndienst telden, verplicht op de leeftijd van 55 of 60 jaar over te gaan tot het ouderdomsstelsel, waar het mogelijk was dat het pensioen minder bedroeg dan het invaliditeitspensioen; vanaf 1 Januari 1952 mogen zij het invaliditeitspensioen behouden tot de ouderdom van 65 jaar.

Ten einde, in de mate van het mogelijke, de gevolgen van het vroegere stelsel te verhelpen, heeft de wet van 6 Maart 1952 bepaald dat de oud-invaliden, die vóór 1 Januari 1952 hadden moeten overgaan tot het ouderdomsstelsel op 55 of 60 jaar, onder zekere voorwaarden opnieuw zouden kunnen toegelaten worden tot het genot van het invaliditeitspensioen en de periode gedurende welke zij gepensionneerd waren vóór 1 Januari 1952 zien « bonificeren ».

Daarenboven, werd het bedrag van het invaliditeitspensioen der ondergrondse arbeiders van de met de steenkolenmijnen gelijkgestelde ondernemingen aangepast aan het bedrag van het pensioen der ondergrondse mijnwerkers.

b) Onder zekere voorwaarden heeft de nieuwe wet ook aan de gewezen mijnwerkers en de er mee gelijkgestellten die de mijnarbeid hebben stopgezet om een wetgevend mandaat of syndicale functies uit te oefenen, de « bonificatie » toegekend als mijndiensten voor het ouderdomspensioen en het overlevingspensioen van de tijd doorgebracht in de uitoefening van dit mandaat of deze functies.

c) De wet van 6 Maart 1952 heeft de gevolgen van de bepalingen van de wet van 28 Mei 1949, betreffende de gepensioneerden die nog werken teruggebracht tot de datum van 1 Juli 1946.

d) Ten slotte, heeft een Koninklijk besluit van 28 April 1952 onder meer aan zekere bepalingen van het besluit van de Regent dd. 15 October 1947 betreffende de kosteloze steenkolenbedeling van de gepensioneerde mijnwerkers, een meer soepele toepassing gegeven.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verhogingen, die van 1946 tot einde 1949 en van 1950 tot einde 1953 aan de invalide en gepensioneerde mijnwerkers, aan hun weduwen of de wezen werden toegekend. Men zal bemerken dat het bedrag van de verhogingen, tijdens de vier jaren van 1946 tot 1949 toegekend, nagenoeg gelijk is aan dat voor de jaren 1950 tot 1953, en dit voor sommige gerechtigden zelfs te boven gaat. Men mag zeggen dat het bedrag der pensioenen van de gepensioneerde mijnwerkers sedert 1954 met 24 % en de uitkeringen aan wezen met 50 % is gestegen.

d'invalidité, des pensions de survie et des pensions de vieillesse de veuve, d'environ 4 % par rapport aux montants qui étaient en vigueur depuis le 1<sup>er</sup> octobre 1951.

## II. — Modifications de certaines dispositions du régime.

a) La loi du 6 mars 1952 a notamment amélioré le régime de l'invalidité en élargissant les conditions de jouissance de la pension.

Avant le 1<sup>er</sup> janvier 1952, les pensionnés pour invalidité qui réunissaient au moins 20 ans de services miniers, devaient obligatoirement passer, à l'âge de 55 ou de 60 ans, dans le régime de la vieillesse, où la pension pouvait être inférieure à la pension d'invalidité; à partir du 1<sup>er</sup> janvier 1952, ils peuvent conserver la pension d'invalidité jusqu'à l'âge de 65 ans.

Afin de remédier dans la mesure du possible aux conséquences du régime antérieur, la loi du 6 mars 1952 a prévu que les anciens invalides qui, avant le 1<sup>er</sup> janvier 1952, avaient dû passer dans le régime de la vieillesse à 55 ans ou à 60 ans, pouvaient, sous certaines conditions, être réadmis au bénéfice de la pension d'invalidité et voir « bonifier » la période pendant laquelle ils avaient été pensionnés avant le 1<sup>er</sup> janvier 1952.

En outre, le taux de la pension d'invalidité des ouvriers du fond des entreprises assimilées aux charbonnages a été aligné sur le taux de la pension des ouvriers houilleurs du fond.

b) La loi nouvelle a également accordé, sous certaines conditions, aux anciens ouvriers mineurs et assimilés qui ont cessé le travail minier pour exercer un mandat parlementaire ou des fonctions syndicales, la « bonification » comme services miniers, pour la pension de vieillesse et de survie, du temps passé dans l'exercice de ce mandat ou de ces fonctions.

c) La loi du 6 mars 1952 a enfin reporté à la date du 1<sup>er</sup> juillet 1946 les effets des dispositions de la loi du 28 mai 1949, relatives aux pensionnés qui travaillent encore.

d) Enfin, un arrêté royal en date du 28 avril 1952, a notamment assoupli certaines dispositions de l'arrêté du Régent du 15 octobre 1947, relatives à la fourniture gratuite de charbon aux mineurs pensionnés.

Le tableau ci-dessous donnera un aperçu des augmentations accordées aux ouvriers mineurs invalides et pensionnés, à leurs veuves ou aux orphelins, depuis 1940 à fin 1949 et depuis 1950 à fin 1953. On constatera que le montant des augmentations accordées pendant les quatre années de 1946 à 1949 est quasi égal à celui accordé de 1950 à 1953 et le dépasse même pour certains bénéficiaires. On peut dire que le taux des pensions des ouvriers mineurs pensionnés a augmenté depuis 1950 de 24 % et les allocations d'orphelins de 50 %.

*Speciale pensioenregeling voor de mijnwerkers.*

Jaarlijks bedrag der pensioenen toegekend bij toepassing van het speciaal pensioenstelsel voor de mijnwerkers :

*Régime spécial de retraite des ouvriers mineurs.*

Montant annuel des pensions servies en application du régime spécial de retraite des ouvriers mineurs :

|                                    | 1/8/46      | 1/3/47      | 1/1/48      | 1/1/49          | 1/1/51      | 1/5/51      | 1/10/51     | 1/1/53      |                                   |
|------------------------------------|-------------|-------------|-------------|-----------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-----------------------------------|
| a) <i>Ouderdomspensioenen.</i>     |             |             |             |                 |             |             |             |             | a) <i>Pensions de vieillesse.</i> |
| Ondergrond :                       |             |             |             |                 |             |             |             |             | Fond :                            |
| Gehuwden 30 jaar ...               | 20.070      | 22.320      | 23.850      | 28.680 (a)      | 31.860      | 33.300      | 34.200      | 35.550      | Mariés 30 ans.                    |
| Gehuwden 20 jaar ...               | 13.380      | 14.880      | 15.900      | 19.920 (a)      | 21.240      | 22.200      | 22.800      | 23.700      | Mariés 20 ans.                    |
| Bovengrond :                       |             |             |             |                 |             |             |             |             | Surface :                         |
| Gehuwden 30 jaar ...               | 16.470      | 18.000      | 19.500      | 23.280 (a)      | 25.920      | 27.000      | 27.630      | 28.710      | Mariés 30 ans.                    |
| Gehuwden 20 jaar ...               | 10.980      | 12.000      | 13.000      | 16.320 (a)      | 17.280      | 18.000      | 18.420      | 19.140      | Mariés 20 ans.                    |
| Ondergrond :                       |             |             |             |                 |             |             |             |             | Fond :                            |
| Ongehuwden 30 jaar ...             | 13.380      | 14.760      | 15.840      | 19.248 (b)      | 21.348      | 22.140      | 22.860      | 23.760      | Célibataires 30 ans.              |
| Ongehuwden 20 jaar ...             | 8.920       | 9.840       | 10.560      | 13.368 (b)      | 14.232      | 14.760      | 15.240      | 15.840      | Célibataires 20 ans.              |
| Bovengrond :                       |             |             |             |                 |             |             |             |             | Surface :                         |
| Ongehuwden 30 jaar ...             | 10.980      | 11.880      | 12.870      | 15.648 (b)      | 17.388      | 18.000      | 18.450      | 19.170      | Célibataires 30 ans.              |
| Ongehuwden 20 jaar ...             | 7.320       | 7.920       | 8.580       | 10.968 (b)      | 11.592      | 12.000      | 12.300      | 12.780      | Célibataires 20 ans.              |
| b) <i>Invaliditeitspensioenen.</i> |             |             |             |                 |             |             |             |             | b) <i>Pensions d'invalidité.</i>  |
| Ondergrond :                       |             |             |             |                 |             |             |             |             | Fond :                            |
| Gehuwden ...                       | 18.000 max. | 22.320 max. | 23.850 max. | 28.680 (a) max. | 31.860 max. | 33.300 max. | 34.200 max. | 35.550 max. | Mariés.                           |
| Bovengrond :                       |             |             |             |                 |             |             |             |             | Surface :                         |
| Gehuwden ...                       | 18.000 max. | 18.000 max. | 19.500 max. | 23.280 (a) max. | 25.920 max. | 27.000 max. | 27.630 max. | 28.710 max. | Mariés.                           |
| Ondergrond :                       |             |             |             |                 |             |             |             |             | Fond :                            |
| Ongehuwden ...                     | 12.000 max. | 14.760 max. | 15.840 max. | 19.248 (b) max. | 21.348 max. | 22.140 max. | 22.860 max. | 23.760 max. | Célibataires.                     |
| Bovengrond :                       |             |             |             |                 |             |             |             |             | Surface :                         |
| Ongehuwden ...                     | 12.000      | 12.000      | 12.870      | 15.648 (b)      | 17.388      | 18.000      | 18.450      | 19.170      | Célibataires.                     |

(a) « Compensatievergoeding » van 2.400 frank inbegrepen.  
(b) « Compensatievergoeding » van 1.608 frank inbegrepen.

(a) y compris « allocation compensatoire » de 2.400 francs.  
(b) y compris « allocation compensatoire » de 1.608 francs.

*c) Mijnwerkersweduwenspensioenen.**I. — Overlevingspensioenen.*

1/8/1946 :

Weduwen minder dan 55 jaar oud :

1.920 fr. echtgenoot 30 dienstjaren;  
1.344 fr. echtgenoot geen 30 dienstjaren.

Weduwen van 55 jaar en meer :

Renten + rentetoeslag + bijslag van 6.400 fr.

1/3/1947 : Renten + rentetoeslag + bijslag :

van 1.300 fr. voor de weduwen van minder dan 45 jaar oud;  
van 3.000 fr. » van 45 tot 54 jaar oud;  
van 6.400 fr. » van 55 jaar en ouder.

1/1/1948 : Renten + rentetoeslag + bijslag :

van 1.300 fr. voor de weduwen van minder dan 45 jaar oud;  
van 3.000 fr. » van 45 tot 54 jaar oud;  
van 6.400 fr. » van 55 tot 59 jaar oud;  
van 8.700 fr. » van 60 jaar en ouder.

*c) Pensions des veuves d'ouvriers mineurs.**I. — Pensions de survie.*

1/8/1946 :

Veuves de moins de 55 ans :

1.920 fr. mari 30 ans de services;  
1.344 fr. mari moins de 30 ans de services.

Veuves de 55 ans et plus :

Rentes + majoration de rente + supplément de 6.400 fr.

1/3/1947 : Rentes + majoration de rente + supplément :

de 1.300 fr. pour veuves âgées de moins de 45 ans;  
de 3.000 fr. » de 45 à 54 ans;  
de 6.400 fr. » de 55 ans et plus.

1/1/1948 : Rentes + majoration de rente + supplément :

de 1.300 fr. pour veuves âgées de moins de 45 ans;  
de 3.000 fr. » de 45 à 54 ans;  
de 6.400 fr. » de 55 à 59 ans;  
de 8.700 fr. » de 60 ans et plus.

## 1/1/1949 : Renten + rentetoeslag + bijslag :

|                                                           |  |
|-----------------------------------------------------------|--|
| van 1.500 fr. voor de weduwen van minder dan 45 jaar oud; |  |
| van 3.450 fr. » van 45 tot 54 jaar oud;                   |  |
| van 8.550 fr. » van 55 tot 59 jaar oud;                   |  |
| van 11.205 fr. » van 60 jaar en ouder.                    |  |

## 1/5/1951 : Renten + rentetoeslag + bijslag :

|                                                           |  |
|-----------------------------------------------------------|--|
| van 2.100 fr. voor de weduwen van minder dan 45 jaar oud; |  |
| van 4.500 fr. » van 45 tot 54 jaar oud;                   |  |
| van 9.720 fr. » van 55 tot 59 jaar oud;                   |  |
| van 12.360 fr. » van 60 jaar en ouder.                    |  |

## 1/10/1951 : Renten + rentetoeslag + bijslag :

|                                                           |  |
|-----------------------------------------------------------|--|
| van 2.400 fr. voor de weduwen van minder dan 45 jaar oud; |  |
| van 4.800 fr. » van 45 tot 54 jaar oud;                   |  |
| van 10.020 fr. » van 55 tot 59 jaar oud;                  |  |
| van 12.660 fr. » van 60 jaar en ouder.                    |  |

## 1/4/1952 : Pensioen :

|                                                           |  |
|-----------------------------------------------------------|--|
| van 6.000 fr. voor de weduwen van minder dan 45 jaar oud; |  |
| van 8.100 fr. » van 45 tot 54 jaar oud;                   |  |
| van 11.400 fr. » van 55 tot 59 jaar oud;                  |  |
| van 13.800 fr. » van 60 jaar en ouder.                    |  |

## 1/1/1953 : Pensioen :

|                                                           |  |
|-----------------------------------------------------------|--|
| van 6.240 fr. voor de weduwen van minder dan 45 jaar oud; |  |
| van 8.430 fr. » van 45 tot 54 jaar oud;                   |  |
| van 11.880 fr. » van 55 tot 59 jaar oud;                  |  |
| van 14.370 fr. » van 60 jaar en ouder.                    |  |

## II. — Ouderdomspensioenen.

50 % van het ouderdomspensioen waarop de echtgenoot gerechtigd was.

## d) Wezentoeelagen.

## 1/1/1949 : Rentes + majoration de rente + supplément :

|                                                    |  |
|----------------------------------------------------|--|
| de 1.500 fr. pour veuves âgées de moins de 45 ans; |  |
| de 3.450 fr. » de 45 à 54 ans;                     |  |
| de 8.550 fr. » de 55 à 59 ans;                     |  |
| de 11.205 fr. » de 60 ans et plus.                 |  |

## 1/5/1951 : Rentes + majoration de rente + supplément :

|                                                    |  |
|----------------------------------------------------|--|
| de 2.100 fr. pour veuves âgées de moins de 45 ans; |  |
| de 4.500 fr. » de 45 à 54 ans;                     |  |
| de 9.720 fr. » de 55 à 59 ans;                     |  |
| de 12.360 fr. » de 60 ans et plus.                 |  |

## 1/10/1951 : Rentes + majoration de rente + supplément :

|                                                    |  |
|----------------------------------------------------|--|
| de 2.400 fr. pour veuves âgées de moins de 45 ans; |  |
| de 4.800 fr. » de 45 à 54 ans;                     |  |
| de 10.020 fr. » de 55 à 59 ans;                    |  |
| de 12.660 fr. » de 60 ans et plus.                 |  |

## 1/4/1952 : Pension :

|                                                    |  |
|----------------------------------------------------|--|
| de 6.000 fr. pour veuves âgées de moins de 45 ans; |  |
| de 8.100 fr. » de 45 à 54 ans;                     |  |
| de 11.400 fr. » de 55 à 59 ans;                    |  |
| de 13.800 fr. » de 60 ans et plus.                 |  |

## 1/1/1953 : Pension :

|                                                    |  |
|----------------------------------------------------|--|
| de 6.240 fr. pour veuves âgées de moins de 45 ans; |  |
| de 8.430 fr. » de 45 à 54 ans;                     |  |
| de 11.880 fr. » de 55 à 59 ans;                    |  |
| de 14.370 fr. » de 60 ans et plus.                 |  |

## II. — Pensions de vieillesse.

50 % de la pension de vieillesse attribuée ou attribuable au mari.

## d) Allocations pour orphelins.

| Jaarlijkse toelage                                   | 1/3/1947 | 1/5/1951 | Allocation annuelle                      |
|------------------------------------------------------|----------|----------|------------------------------------------|
| <b>I. — Vaderloze wezen.</b>                         |          |          |                                          |
| voor ieder der eerste vier kinderen .....            | 1.008    | 1.560    | I. — Orphelins de père.                  |
| per kind, indien er vijf kinderen zijn .....         | 1.152    | 1.740    | pour chacun des 4 premiers enfants.      |
| per kind, indien er zes kinderen zijn .....          | 1.296    | 1.980    | par enfant, quand il y a 5 enfants.      |
| per kind, indien er zeven kinderen zijn .....        | 1.440    | 2.160    | par enfant, quand il y a 6 enfants.      |
| per kind, indien er acht en meer kinderen zijn ..... | 1.584    | 2.400    | par enfant, quand il y a 7 enfants.      |
|                                                      |          |          | par enfant, quand il y a 8 enf. et plus. |
| <b>II. — Vader- en moederloze wezen.</b>             |          |          |                                          |
| per kind .....                                       | 1.584    | 2.400    | II. — Orphelins de père et de mère.      |
|                                                      |          |          | par enfant.                              |

Om zich rekenschap te geven van de verhoging van de last, die de Staat voor die categorie pensioenen moet dragen, geeft uw verslaggever hieronder het jaarlijks bedrag van de uitkeringen, die van 1949 tot 1953 aan de gerechtigden op de Besluitwet van 25 Februari 1947 werden gedaan, samen met het bedrag der Staatsbijdrage.

Jaarlijks bedrag der uitkeringen verstrekt aan de gerechtigden op de besluitwet van 25 Februari 1947.

Afin de se rendre compte de l'augmentation de la charge à supporter par l'Etat dans ce secteur des pensions, votre rapporteur vous fournit ci-dessous le montant annuel des prestations servies aux bénéficiaires de l'arrêté-loi du 25 février 1947 depuis 1949 à 1953 avec le montant de l'intervention de l'Etat.

Montant annuel des prestations servies aux bénéficiaires de l'arrêté-loi du 25 février 1947.

| 1949 .....                        | 2.057.162.301 fr. | waarvan — dont | 1.322.311.474 fr. | ten laste van het Rijk — à charge de l'Etat |
|-----------------------------------|-------------------|----------------|-------------------|---------------------------------------------|
| 1950 .....                        | 2.113.515.478 fr. | »              | 1.340.954.277 fr. | »                                           |
| 1951 .....                        | 2.454.236.362 fr. | »              | 1.593.767.238 fr. | »                                           |
| 1952 .....                        | 2.647.460.464 fr. | »              | 1.609.050.977 fr. | »                                           |
| 1953 (voorlopig — provisoire) ... | 2.800.000.000 fr. | »              | 1.646.000.000 fr. | »                                           |

Het spreekt vanzelf dat het niet de bedoeling van uw verslaggever was, in het kader van het onderzoek dat hij heeft ingesteld, een volledige opsomming te geven van alle wetgevende bepalingen die tijdens de laatste jaren ten bate van de gepensioneerden werden uitgevaardigd. Hij is zo vrij te menen dat de verklaring van bedoeld lid, als zou ten opzichte van de gepensioneerden een politiek van deflatie zijn gevoerd, niet met de werkelijkheid overeenstemt, maar dat de Regering en de wetgevende macht ten bate van de gepensioneerden integendeel een edelmoedige politiek hebben gevoerd, waarvan de wetsontwerpen die onlangs hetzij door beide Kamers, hetzij door één daarvan werden goedgekeurd of die onverwijld zullen worden ingediend, de bekroning uitmaken.

Twee amendementen werden ingediend, waarvan het ene er toe strekt de kredieten ten bate van de gepensioneerde leden van het Rijkspersoneel met 600.000.000 frank te verhogen, en het andere de kredieten voor de oorlogspensioenen met 600.000.000 frank te vermeerderen. De op de gewone begroting voor het leger uitgetrokken kredieten zullen met 1.200.000.000 frank worden verminderd.

Sommige leden van de Commissie verdedigen deze amendementen door aan te voeren dat het onrechtvaardig is dat men tot dusver de pensioenen van het Rijkspersoneel heeft aangepast op basis van de weddeschalen op 30 juni 1948 en dat de vergoedingspensioenen onmiddellijk en integraal zouden moeten aangepast worden.

Een lid verklaart zich akkoord met de verhoging van de vergoedingspensioenen, maar is van oordeel dat het huidige verschil tussen de bedragen van de pensioenen van het Rijkspersoneel en die der weddetrekkenden, bedienden en arbeiders van de private sector nog aanzienlijker zal worden, en dat die ongelijkheid onder gepensioneerden onrechtvaardig is en zelfs ergerlijk wanneer men sommige ongelooflijke verschillen vaststelt. Derhalve keurt hij het eerste amendement niet goed.

Verscheidene leden betreuren dat de ondertekenaars van de amendementen zich hebben laten leiden door kiesoverwegingen, dat zij amendementen hebben ingediend in verband met twee categorieën pensioengerechtigden wier toestand moet worden onderzocht buiten en boven elke partijgeest, en dat zij gemeend hebben de omvang van 's Lands verdedigingsapparaat te moeten beperken door de ter beschikking van de Minister van Landsverdediging gestelde kredieten met 1.200.000.000 frank te verminderen.

Het amendement dat er toe strekt de in Hoofdstuk I uitgetrokken kredieten voor burgerlijke, kerkelijke en militaire pensioenen met 600.000.000 frank te vermeerderen werd met 9 tegen 7 stemmen en 1 onthouding en het amendement waarbij de op Hoofdstuk II uitgetrokken kredieten voor de oorlogspensioenen worden verhoogd eveneens met 9 tegen 7 stemmen verworpen.

De Begroting van Pensioenen voor het dienstjaar 1954 werd met 9 tegen 8 stemmen aangenomen.

Dit verslag werd goedgekeurd met 9 stemmen en 6 onthoudingen.

*De Verslaggever,*

P. MEYERS.

*De Voorzitter,*

F. VAN BELLE.

Votre rapporteur n'a évidemment pas voulu donner dans le cadre de l'enquête à laquelle il s'est livré une nomenclature complète de toutes les dispositions législatives, qui ont été prises durant les dernières années en faveur des pensionnés. Il croit pouvoir émettre l'avis que la déclaration de ce membre suivant laquelle une politique de « déflation » aurait été suivie à l'égard des pensionnés n'est pas conforme à la réalité, mais qu'au contraire le Gouvernement et le législateur se sont engagés dans une politique généreuse à l'égard des pensionnés, dont les projets de lois qui viennent d'être approuvés récemment, soit par les deux assemblées, soit par l'une de celle-ci, ou qui seront déposés incessamment forment le couronnement.

Deux amendements furent déposés tendant l'un à augmenter les crédits de 600.000.000 de francs en faveur des pensions des agents de l'Etat, l'autre à majorer de 600 millions de francs les crédits prévus pour les pensions de guerre. Les crédits inscrits au budget ordinaire pour l'armée seront diminués de 1.200.000.000 francs.

Certains commissaires ont défendu ces amendements en invoquant qu'il était injuste d'avoir augmenté à ce jour la pension des agents de l'Etat sur base des barèmes du 30 juin 1948 et qu'il fallait apporter immédiatement une péréquation intégrale des pensions de réparation.

Un membre s'est déclaré d'accord pour approuver l'augmentation des pensions de réparation, mais estime que la différence, qui existe actuellement déjà entre les taux de pension des agents de l'Etat et ceux des appointés, employés, ouvriers du secteur privé deviendra encore plus grande et que cette inégalité entre pensionnés est injuste, et même révoltante quand on voit certains écarts invraisemblables. Il n'approuve dès lors pas le premier amendement.

Plusieurs membres ont regretté que les signataires des amendements se soient laissé guider par des raisons électorales, aient déposé des amendements au sujet de deux catégories de bénéficiaires de pensions, dont la situation devrait être examinée en dehors et au-dessus de tout esprit de parti, et ont cru devoir réduire la valeur de l'appareil défensif du pays en réduisant les crédits mis à la disposition du Ministre de la Défense Nationale de 1.200.000.000 francs.

L'amendement tendant à voir augmenter les crédits prévus au chapitre I, pensions civiles, ecclésiastiques et militaires de 600.000.000 de francs a été rejeté par 9 voix contre 7 et 1 abstention, tandis que l'amendement tendant à majorer les crédits prévus au chapitre II, pensions de guerre, a été rejeté par 9 voix contre 7.

Le Budget des Pensions pour l'exercice 1954 a été adopté par 9 voix contre 8.

Le présent rapport a été approuvé par 9 voix et 6 abstentions.

*Le Rapporteur,*

P. MEYERS.

*Le Président,*

F. VAN BELLE.

## BIJLAGE.

## ANNEXE.

DIENST VAN DE BEGROTING.  
19 Januari 1954.SERVICE DU BUDGET.  
Le 19 janvier 1954.

|                                                                                                  | 1946                                         |                                              |                                                                                           | 1947                                         |                                              |                                                                                           | 1948                                         |                                              |                                                                                           | 1949                                         |                                              |                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                  | Aantal pensioenen<br>—<br>Nombre de pensions | Werkelijke uitgaven<br>—<br>Dépenses réelles | Aandeel van de categorieën gerechtigden<br>—<br>Intervention des catégories bénéficiaires | Aantal pensioenen<br>—<br>Nombre de pensions | Werkelijke uitgaven<br>—<br>Dépenses réelles | Aandeel van de categorieën gerechtigden<br>—<br>Intervention des catégories bénéficiaires | Aantal pensioenen<br>—<br>Nombre de pensions | Werkelijke uitgaven<br>—<br>Dépenses réelles | Aandeel van de categorieën gerechtigden<br>—<br>Intervention des catégories bénéficiaires | Aantal pensioenen<br>—<br>Nombre de pensions | Werkelijke uitgaven<br>—<br>Dépenses réelles | Aandeel van de categorieën gerechtigden<br>—<br>Intervention des catégories bénéficiaires |
| Categorieën pensioenen<br>—<br>Catégories de pensions                                            |                                              |                                              |                                                                                           |                                              |                                              |                                                                                           |                                              |                                              |                                                                                           |                                              |                                              |                                                                                           |
| Burgerlijke pensioenen<br>—<br>Pensions civiles ... ..                                           | 25.248                                       | 1.026.935.000                                | —                                                                                         | 29.866                                       | 1.073.590.000                                | —                                                                                         | 31.085                                       | 1.338.473.000                                | —                                                                                         | 31.831                                       | 1.576.637.000                                | —                                                                                         |
| Militaire pensioenen<br>—<br>Pensions militaires ...                                             | 26.807                                       | 765.674.191                                  | —                                                                                         | 30.453                                       | 853.748.800                                  | —                                                                                         | 30.464                                       | 991.059.200                                  | —                                                                                         | 30.543                                       | 1.096.985.000                                | —                                                                                         |
| Weduwen- en wezenpen-<br>sioenen — Pensions des<br>veuves et orphelins ...                       | 24.300                                       | — (1)                                        | 362.284.000                                                                               | 25.211                                       | — (1)                                        | 518.897.000                                                                               | 26.135                                       | — (1)                                        | 816.830.000                                                                               | 26.973                                       | — (1)                                        | 737.651.000                                                                               |
| Kas voor de arbeiders van<br>de Staat — Caisse des<br>ouvriers de l'Etat ... ..                  | 2.301                                        | 8.210.000                                    | 15.539.000                                                                                | 2.400                                        | 9.497.000                                    | 16.591.000                                                                                | 2.419                                        | 11.201.000                                   | 20.373.000                                                                                | 2.618                                        | 13.191.000                                   | 25.799.000                                                                                |
| Oorlogspensioenen —<br>Pensions de guerre ...                                                    | 420.914                                      | 2.137.502.637                                | —                                                                                         | 444.212                                      | 2.248.625.900                                | —                                                                                         | 454.403                                      | 3.166.908.700                                | —                                                                                         | 460.725                                      | 3.384.318.000                                | —                                                                                         |
| Renten toegekend in de<br>nationale orden — Ren-<br>tes affectées aux ordres<br>nationaux ... .. | 17.624                                       | 10.257.244                                   | —                                                                                         | 19.038                                       | 10.275.176                                   | —                                                                                         | 19.321                                       | 10.904.704                                   | —                                                                                         | 19.399                                       | 10.778.242                                   | —                                                                                         |
| Pensioenen van maat-<br>schappelijke voorzorg —<br>Pensions de prévoyance<br>sociale ... ..      | 351.890                                      | 883.104.024                                  | 1.334.246.527                                                                             | 378.237                                      | 986.326.435                                  | 2.324.254.947                                                                             | 407.997                                      | 991.343.876                                  | 2.888.170.594                                                                             | 424.274                                      | 1.352.201.790                                | 3.663.322.562                                                                             |
| Mijnwerkerspensioenen. —<br>Pensions des ouvriers<br>mineurs ... ..                              | 88.175                                       | 713.115.760                                  | 348.664.799                                                                               | 86.695                                       | 918.239.109                                  | 557.045.335                                                                               | 90.388                                       | 1.161.031.016                                | 532.896.171                                                                               | 94.537                                       | 1.322.311.474                                | 734.850.827                                                                               |
| Allerlei — Divers ... ..                                                                         | —                                            | — (3)                                        | —                                                                                         | —                                            | — (3)                                        | —                                                                                         | —                                            | — (3)                                        | —                                                                                         | —                                            | 118.310.009                                  | —                                                                                         |
|                                                                                                  | 957.259                                      | 5.544.798.856                                | 2.060.734.326                                                                             | 1.016.112                                    | 6.100.302.420                                | 3.416.788.282                                                                             | 1.062.212                                    | —                                            | 4.258.269.765                                                                             | 1.090.900                                    | 8.874.732.515                                | 5.161.623.389                                                                             |

| Categorieën pensioenen<br>Catégories de pensions                                         | 1950                                    |                                         |                                                                                      | 1951                                    |                                         |                                                                                      | 1952                                    |                                         |                                                                                      | 1953                                    |                                         |                                                                                      |
|------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|-----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|-----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|-----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|-----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                          | Aantal pensioenen<br>Nombre de pensions | Werkelijke uitgaven<br>Dépenses réelles | Aandeel van de categorieën gerechtigden<br>Intervention des catégories bénéficiaires | Aantal pensioenen<br>Nombre de pensions | Werkelijke uitgaven<br>Dépenses réelles | Aandeel van de categorieën gerechtigden<br>Intervention des catégories bénéficiaires | Aantal pensioenen<br>Nombre de pensions | Werkelijke uitgaven<br>Dépenses réelles | Aandeel van de categorieën gerechtigden<br>Intervention des catégories bénéficiaires | Aantal pensioenen<br>Nombre de pensions | Werkelijke uitgaven<br>Dépenses réelles | Aandeel van de categorieën gerechtigden<br>Intervention des catégories bénéficiaires |
| Burgerlijke pensioenen<br>Pensions civiles ... ..                                        | 32.536                                  | 1.587.850.000                           | —                                                                                    | 33.147                                  | 1.802.077.000                           | —                                                                                    | 33.904                                  | 1.908.861.000                           | —                                                                                    | 35.066                                  | 2.064.263.000 (2)                       | —                                                                                    |
| Militaire pensioenen<br>Pensions militaires ...                                          | 30.722                                  | 1.057.977.700                           | —                                                                                    | 30.917                                  | 1.219.322.900                           | —                                                                                    | 30.799                                  | 1.302.380.500                           | —                                                                                    | 30.256                                  | 1.263.030.500 (2)                       | —                                                                                    |
| Weduwen- en wezenpensioenen<br>— Pensions des veuves et orphelins ...                    | 27.780                                  | — (1)                                   | 672.614.000                                                                          | 28.388                                  | — (1)                                   | 826.180.000                                                                          | 28.974                                  | — (1)                                   | 942.781.000                                                                          | 29.939                                  | — (1)                                   | 1.002.275.000 (2)                                                                    |
| Kas voor de arbeiders van de Staat<br>— Caisse des ouvriers de l'Etat ... ..             | 2.795                                   | 15.216.000                              | 26.556.000                                                                           | 2.823                                   | 15.271.000                              | 33.328.000                                                                           | 3.023                                   | 25.457.000                              | 34.592.000                                                                           | 3.123                                   | 28.374.000 (2)                          | 36.768.000 (2)                                                                       |
| Oorlogspensioenen<br>Pensions de guerre ...                                              | 461.000                                 | 3.309.712.200                           | —                                                                                    | 459.514                                 | 3.416.979.900                           | —                                                                                    | 457.379                                 | 3.444.874.200                           | —                                                                                    | 466.342                                 | 3.526.987.600                           | —                                                                                    |
| Renten toegekend in de nationale orden<br>— Rentes affectées aux ordres nationaux ... .. | 20.686                                  | 10.307.802                              | —                                                                                    | 21.889                                  | 10.337.402                              | —                                                                                    | 22.266                                  | 12.041.969                              | —                                                                                    | 22.861                                  | 12.252.972 (2)                          | —                                                                                    |
| Pensioenen van maatschappelijke voorzorg<br>— Pensions de prévoyance sociale ... ..      | 436.158                                 | 1.362.256.411                           | 3.480.667.186                                                                        | 447.358                                 | 2.176.574.030                           | 3.506.091.012                                                                        | 459.279                                 | 2.271.611.002                           | 3.863.689.125                                                                        | 463.501                                 | 2.221.091.423                           | 4.144.951.925                                                                        |
| Mijnwerkerspensioenen.<br>— Pensions des ouvriers mineurs ... ..                         | 98.014                                  | 1.340.954.277                           | 772.561.201                                                                          | 102.630                                 | 1.593.767.238                           | 860.469.124                                                                          | 105.539                                 | 1.609.050.977                           | 1.038.409.487                                                                        | 107.876                                 | 1.646.000.000                           | 1.154.000.000                                                                        |
| Allerlei — Divers ... ..                                                                 | —                                       | 115.405.895                             | —                                                                                    | —                                       | 125.923.395                             | —                                                                                    | —                                       | 131.126.566 (2)                         | —                                                                                    | —                                       | 124.149.103 (2)                         | —                                                                                    |
|                                                                                          | 1.109.691                               | 8.799.680.285                           | 4.952.398.387                                                                        | 1.126.666                               | 10.360.252.865                          | 5.226.068.136                                                                        | 1.141.163                               | 10.705.403.214                          | 5.879.471.612                                                                        | 1.158.964                               | 10.886.148.598                          | 6.337.994.925 (2)                                                                    |

(1) De toegekende pensioenen worden niet op de Begroting van Pensioenen aangerekend.

(2) Voorlopige cijfers.

(3) Alle kredieten voor « Pensioenen » werden pas in 1949 gegroepeerd.

(1) Les pensions allouées ne sont pas imputées à charge du budget des Pensions.

(2) Chiffres provisoires.

(3) Le regroupement de tous les crédits « Pensions » n'a été réalisé qu'en 1949.